

CATALONIA NEWS

OCTUBRE 2006 NÚM.2 WWW.CATALONIANEWS.CAT

MÈXIC I CATALUNYA, UNA HISTÒRIA EN COMÚ

L'APRENTATGE DEL CATALÀ AL MÓN, EN ALÇA

CATALUNYA, MODEL DE REFERÈNCIA EN COOPERACIÓ PER ALS EUA

ELS CATALANS DE L'EXTERIOR TAMBÉ VOTEN L'1 DE NOVEMBRE

ALEMANYA OBRE LES PORTES A LA CULTURA CATALANA

VINS: L'ÈXIT DEL PRIORAT ENDOLCEIX LA VIDA RURAL

Sabem com **eliminar** les desigualtats de gènere;
com **assegurar** l'accés de totes les nenes a l'escola primària;
com **reduir** la taxa de mortalitat materna.

Tenim les respostes i els recursos. **Només ens faltes tu.**

www.sinexcusas2015.org

CAMPANYA DEL MIL·LENNI
VEUS CONTRA LA POBRESA

Sumari

- 4 L'opinió del director**
La gran comunitat exterior
- 5 Catalunya al món**
El català, en alça
- 9 Comunitats catalanes**
Ambaixadors per vocació
- 12 Cooperació exterior**
A imitar pels Estats Units
- 14 La crònica del corresponsal... del Caire**
La ciutat que no dorm
- 16 Comerç exterior**
Bcn design
- 18 Catalunya a fons: el rol clau de Mèxic**
Admiració mútua
Present i futur de l'Orfeó Català de Mèxic
- 23 La visió de l'expatriat**
Exili i silenci
Els que ens exiliàrem
- 24 El català de l'exterior**
Connexió maia
- 26 Actualitat política**
Crida a les urnes
- 28 Societat de la informació**
Microsoft aposta per Lleida
- 30 Cultura**
La reencarnació de l'art modern
Catalunya: un plató de cine
Fent forat a Alemanya
- 37 L'entrevista**
Til Stegmann
- 40 Crítica literària**
Singular simplicitat
- 42 Música**
Torna el "Nano"
París es lliura a Raimon
- 44 Coneguem... l'Arxiu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)**
Mil anys d'art en un museu
- 48 Esports**
Una ciutat, un sentiment
El referent del futbol femení
- 50 Propostes: Descobreix...**
Bcn, el gran aparador
- 53 Propostes: Visita...**
L'èxit tranquil
- 56 Propostes: Tasta...**
Ruta del marisc
- 58 La proposta gastronòmica de Marta Carnicero**
Fer el vermut
- 59 Catalunya en breu**

Direcció editorial: Àlex Masllorens, director de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
Direcció periodística i coordinació: Sandra Buxaderas i Sans
Redactors/es i col·laboradors/es: Sandra Buxaderas, Sara Bosch, Marta Carnicero, Jordi Colomé, Andreu Gomila, Francesc Joan, Toni Orensanz, Josep Maria Solé i Sabaté, Oscar Palau, Marta Pessarrodona, Lali Sandiumenge, Abel Ubach i Ramon Xirau
Disseny original: Quim Martell (MartellGràfic)
Compaginació: Amaia Etxegoien (MartellGràfic)
Assessorament lingüístic: M. Teresa Sucarrats
Impressió i Publicitat: El Tinter (empresa certificada ISO 1400 i EMAS)
Dipòsit legal: B-27.985-2006

Agraïments: Angle Editorial, Arenalia Comunicació, Barcelona-Catalunya Film Commission, Consorci del Patrimoni de Sitges, Institut Ramon Llull, Museu Nacional d'Art de Catalunya, Oficina de Turisme del Priorat, Orfeó Català de Mèxic, Parc Tecnològic de Lleida, Premsa de la Generalitat, RCD Espanyol

Subscripcions:
www.catalonianews.cat
Àrea de Suport a les Comunitats Catalanes de l'Exterior
Via Laietana, 26, 08003 Barcelona

Les opinions i anàlisis dels redactors i col·laboradors de *Catalonia News* representen el seu punt de vista personal i no comprometen la posició del Govern de la Generalitat

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

Comunitats
Catalanes
de l'Exterior

LA GRAN COMUNITAT EXTERIOR

Estem de celebració: dues comunitats catalanes importants, la de Santiago de Xile i la de Mèxic DF, compleixen 100 anys. És la constatació que la implicació dels catalans en la vida col·lectiva dels dos països llatinoamericans ve de molt lluny.

Així doncs, durant l'exili franquista la societat catalana va multiplicar els contactes amb l'exterior, en un esforç que la seva cultura no desaparegués amb l'intent del règim dictatorial d'eliminar-la. Però els contactes venien de temps enrere i havien cristal·litzat en les primeres comunitats catalanes oficialment reconegudes. La primera es va fundar el 1840 a l'Havana, Cuba. El 1906, un grup de manobres que havien participat en la reconstrucció de San Francisco van fundar a Mèxic l'Orfeó Català. Només l'arrelament d'aquesta comunitat al país d'acollida pot explicar el paper clau que va tenir durant l'exili, i que expliquem en aquestes pàgines de la mà de l'historiador J.M. Solé i Sabaté.

Així, ens trobem avui amb una gran diversitat de Comunitats: aquelles més antigues, les que es van crear en època franquista, i les que estan sorgint amb força els darrers anys, sobretot a l'Amèrica del Nord i Europa i d'idiosincràsia molt diferent.

Aquesta pluralitat dóna molt de sentit al que s'està fent des de la Generalitat per donar suport a les Comunitats Catalanes de l'Exterior. Ja no parlem de Casals en el sentit d'entitats molt centrades al seu entorn immediat, perquè la voluntat que tenim des del Govern, i que crec que és compartida per la majoria, és donar suport a una comunitat d'entitats capaces d'interrelacionar-se i reforçar-se mútuament.

Les noves tecnologies ho permeten i ho faciliten. Hi ha Comunitats en ple creixement, d'altres en moments de crisi, com ha passat sempre, però el que queda és la comunitat catalana global.

Catalonia News vol anar travant aquest sentiment unitari. Ara que està de moda parlar d'allò global i allò local, el que pretenem és transcendir la situació particular de cada ciutat i cada país per sentir-nos vinculats a un col·lectiu, un origen, una cultura, una llengua.

Àlex Masllorens i Escubós

EL CATALÀ, EN ALÇA

CREIX L'INTERÈS PER APRENDRE LA LLENGUA CATALANA ARREU DEL MÓN. CADA COP MÉS ESTUDIANTS QUEDEN SEDUÏTS PER LES LLUMS DE BARCELONA O S'EMOCIONEN EN DESCOBRIR UNA LITERATURA INSOSPITADAMENT RICA, FINS FA POC AMAGADA PER SEGLES DE PERSECUCIÓ OFICIAL. NO ES TRACTA NOMÉS D'UNA PASSIÓ: EL CATALÀ, DIUEN, ELS SERÀ MOLT ÚTIL.

“Vaig començar a estudiar català per casualitat. Ja parlava anglès i francès i volia aprendre castellà. Però vaig veure un anunci per estudiar català, vaig anar a la primera classe i em vaig dir que és una llengua bonica i interessant”. Eva Skocdopolova, de 25 anys i estudiant de fisioteràpia a la Universitat de Praga, gairebé no sabia res de Catalunya fa un any. Ara n'és una entusiasta i afirma que conèixer-ne la llengua l'ha ajudat a obtenir feina en una companyia aèria.

L'anunci devia estar estratègicament col·locat pel professor, Andreu Bauçà, perquè també va cridar l'atenció de Valdo Adamis, estudiant d'Economia. Aquest universitari txec aprèn català també per l'atzar: un company de l'aula de castellà n'havia pronunciat alguns mots. I el va picar “la curiositat”. “Quan comences a estudiar-lo, t'interessen les notícies sobre Catalunya, n'escoltes música, la ràdio, la tele... i jo admiro el Barça. Aquestes coses no les podries gaudir sense saber cap paraula catalana. I conèixer no només el país sinó també la gent és la millor experiència que cadascú pot tenir”, diu.

Com Eva i Valdo, milers d'estudiants d'arreu del món s'acaben assegut en una aula de llengua catalana. Fins

Alumnes de la Universitat de Califòrnia en un exercici a dues mans.

BELEN VICENS

Professors que ensenyen català a l'estranger en una visita al Parlament.

fa pocs anys, eren escasses les oportunitats d'aprendre català fora de l'àmbit lingüístic de Catalunya, les Illes Balears, País Valencià, la Franja d'Aragó, Andorra, Catalunya Nord (França) o l'Alguer (Itàlia). Des de la restauració de la democràcia a Espanya, però, ha anat cobrant embranzida. Ara ja hi ha 1.726 inscrits en les 39 Comunitats Catalanes de l'Exterior que fan classes, quasi un 60% més que l'any passat. El nombre d'estudiants creix a mesura que hi ha més Comunitats que n'imparteixen –ara n'hi ha 12 més que fa un any-. Aquests cursos reben el suport del Govern català. L'Institut Ramon Llull s'encarrega del suport pedagògic i de l'organització d'exàmens oficials, i l'Àrea de Suport de les Comunitats Catalanes de l'Exterior en finança els costos. El Llull, a més, s'ocupa d'uns altres 5.000 estudiants repartits en 93 lectorats -programes educatius de llengua i cultura catalanes a les universitats-. Fins i tot els centres Cervantes fan classes de català: enguany han organitzat 37 cursos, quasi el doble que l'any passat, i tenen 200 alumnes.

No tots acudeixen a l'aula per curiositat. En Bart Van Leynseele, de Brussel·les, hi va “perquè la meua xicota és de Barcelona, i ens agradaria anar-hi a viure però per trobar feina he d'aprendre el català”. La seva professora, Anna Tribó, explica que “els perfils dels alumnes són de tota mena: des de la persona retirada, passant pel funcionari europeu, l'estudiant, l'oculista, la mestressa de casa, l'advocat i el periodista, fins al militar o l'informàtic. Una de les principals raons per les quals s'estudia català aquí a Brussel·les és la personal, l'legeixi's sentimental. I després per raons pràctiques; vitals o bé professionals”. Tribó els intenta “transmetre la llengua i la cultura, deixant de banda qualsevol tendència política. Els dic que la llengua de Catalunya és el català,

i que, necessàriament, hi ha anat lligada una tradició literària, artística... una cultura que no ens hem inventat, que existeix tant si es vol com si no”.

A moltes milles marines de Catalunya, a la coqueta ciutat sarda de l'Alguer, aquesta cultura encara és sentida com a pròpia per molts dels que parlen català, transmès generació rere generació des de l'arribada a l'illa al segle XIV del rei Pere el Cerimoniós. Però l'alguerès va patir un sotrac amb l'arribada de la televisió, gairebé tota en italià. Per això Salis Paolo, de 42 anys, aprèn català quasi com si fos una llengua estrangera. “Em vaig decidir després d'un viatge a Catalunya amb la meua coral; participàvem en un concurs internacional, el de Cantonigròs, i em vaig sentir fascinat per les bones maneres dels catalans, que ens van tractar com a germans. No em sentia en un país estranger, sinó a la meua terra. Ara m'ha canviat la vida, tinc contacte amb persones catalanes de qualsevol nivell cultural. Qui et parla en català és ja un amic!”.

Malgrat l'entusiasme de molts d'aquests estudiants, de vegades es troben amb dificultats per parlar la llengua apresada a classe en ciutats com Barcelona. Quan la gent detecta que són estrangers, sovint es passen al castellà. “No m'agrada que alguna gent no em parli en català quan faig l'esforç de parlar-lo”, explica María del Rosario Pejovés, mestra del Perú que ara viu a la capital catalana.

Hi ha també el cas invers: qui prové d'una àrea no catalanoparlant d'Espanya i ha après català, com Cristina Gómez Alonso, enginyera informàtica de Vigo, María de la Paz Torres Nieto, llicenciada en filologia anglesa, o Arantza Beltrán de Heredia Kerejazu, que treballa a la biblioteca del Departament d'Educació del Govern Basc.

1. Anna Paakkulainen, una finlandesa de 31 anys, estudia català mentre treballa a la representació de Finlàndia per la UE a Brussel·les.

2. Adela Elena Budulacu estudia a la Facultat de Llengües i Lletres de la Universitat de Bucarest, a Romania.

3. Kara Furlong, amb 21 anys, aprèn català a Los Angeles.

4. Eva Skocdopolova estudia a Praga per aconseguir els diplomes B i C de català.

5. Valdemar Adamis compatibilitza el català amb l'últim any de Comptabilitat (Economia) a Praga.

6. Karel Vujtek ha anat enguany al Campus Universitari a Pollença i ha aprofitat per apropar-se a la tradicional Festa de Moros i Cristians.

Cristina volia venir a treballar a Tarragona; María de la Paz, comprendre millor la cultura catalana i fer amics, i Arantza diu sentir “una gran admiració pel poble català” i li agrada viatjar a Catalunya.

A Espanya encara són una excepció; de fet encara ara hi ha més cursos de català a l'estranger. Així, la Kara Furlong, jove nord-americana de 21 anys, va provar d'estudiar català a Granada, on va anar a estudiar espanyol, perquè li havia agradat la llengua que havia escoltat en excursions a Mallorca i Barcelona. Però li va ser impossible. “Vaig aprendre aviat que la llengua era molt particular de l'àrea de Barcelona, Mallorca i València! Així que vaig sentir-me emocionada quan la vaig poder estudiar a la Universitat de Los Angeles”.

A Kara li ha encantat l'experiència de conèixer “com els catalans han mantingut una identitat única, ben diferenciada, dins d'Espanya”. Adela Elena Budulacu, de Romania, també aprecia “la manera de promoure la llengua i la cultura dels catalans”. Igual com Faysal Mohamed Al-lal, de Melilla. “La situació de la llengua catalana em sembla molt similar a la de la llengua amazight dins el Marroc”, exposa.

L'afecte amb què els catalans reben els estrangers que s'interessen per la seva cultura fa que els estudiants s'acabin d'engrescar. És el que declara Galina Yanygina, una russa afincada a Berlín que aprèn català a la Universitat d'Humboldt. “Vaig tenir el meu primer contacte amb Catalunya l'any 2003, quan vaig estar treballant a Barcelona en una organització ecològica internacional. Vaig fer molts amics catalans que em van introduir a la cultura, la música, l'art, els costums... em va quedar un record molt bo de la societat catalana i vaig fer vincles molt forts amb gent d'allà”. Marilena Friguras, de 36 anys, que treballa a l'Administració duanera de Romania, va fer el camí oposat: va estudiar català a la universitat perquè en ser d'origen llatí, com la romanesa, li va semblar fàcil, i després va poder conèixer la cultura

BELEN VICENS

Als cursos s'hi apunta gent de totes les edats. A la foto, l'Antònia és una alumna de la Universitat de Califòrnia.

“ESTUDIAR CATALÀ EM SEMBLA IMPORTANT PERQUÈ ES PARLA EN DIVERSOS PAÏSOS I EL PARLEN MILIONS DE PERSONES, MÉS QUE CAP DE LES LLENGÜES ESCANDINAVES”.

Christopher, Los Angeles.

catalana a Catalunya, Andorra i Mallorca en campus d'estiu organitzats pel Ramon Llull. “Van ser una experiència inoblidable: descobrir la riquesa cultural catalana, la història, la cuina, l'acolliment dels catalans, el fort sentiment identitari”. I de seguida va aplicar els seus coneixements en una estada laboral a la duana d'Andorra. I és que els estudiants subratllen que el català els és útil també a la feina. Ho emfatitza Anna Paakkulainen, finlandesa de 31 anys que treballa des de fa 5 anys a la Representació de Finlàndia davant la UE, a Brussel·les, i que espera que el català “en el futur m'ajudarà a trobar una feina a Espanya; m'agradaria treballar en un ministeri”.

Agnes Borges, advocada brasilera, té motius més sentimentals: “és un apropament a la cultura del meu marit i això és molt important en una relació de dues persones tan diferents”. Christopher van Langeveld, que comparteix amb la Kara la professora Belén Vicens a Califòrnia, és més abstracte: “el català és important perquè és llengua oficial d'Espanya i el parlen uns 10 milions de persones de diversos països, més que cap de les llengües escandinaves”.

La Marilena apunta encara més amunt: “Quina felicitat vaig sentir a una missa a Andorra, quan vaig sentir-me pròxima a Déu a través d'una altra llengua!”.

Feina, curiositat, amistat, amor, mística. Qualsevol motiu és bo per apropar-se a una aula de llengua catalana.

Sandra Buxaderas

AMBAIXADORS PER VOCACIÓ

ELS JOVES CATALANS QUE MARXEN A L'ESTRANGER VOLEN VIURE UNA NOVA EXPERIÈNCIA PERSONAL, ACADÈMICA O PROFESSIONAL. ARA BÉ, QUE S'OBRIU AL MÓN NO VOL DIR QUE OBLIDIN QUI SÓN. AL CONTRARI, MOLTS VOLEN FER UN INTERCANVI CULTURAL AMB LA COMUNITAT QUE ELS HA ACOLLIT. SOVINT S'UNEIXEN A ALGUNA DE LES MÉS DE 100 COMUNITATS CATALANES ARREU DEL MÓN, O FINS I TOT EN CREEN DE NOVES. S'HAN CONVERTIT, PER VOCACIÓ, EN AUTÈNTICS AMBAIXADORS DE CATALUNYA.

Si hi ha alguna cosa que ha demostrat l'experiència és que els catalans tenen, per història i tradició, una gran facilitat per integrar-se a les comunitats d'acollida. Així, quan els joves marxen ara a l'estranger, passen uns mesos a observar el país i mirar de participar plenament en la vida econòmica, social i cultural. Ara bé, a mesura

que passen els mesos i els anys senten sovint la necessitat de respondre d'una forma més àmplia preguntes que els han formulat tantes vegades: que si la llengua que parlen no és un dialecte sinó una expressió pròpia amb tradició literària riquíssima des de fa quasi un mil·lenni, que si la cultura catalana és més una afirmació que una exclusió contra ningú, que si el català té vocació de ser... o, senzillament, busquen nens amb qui els seus fills puguin xerrar de tant en tant la llengua pròpia fora de l'àmbit familiar, o bé una comunitat que pugui fer activitats a les quals puguin convidar els amics i coneguts del país on viuen per donar-los a conèixer un tast de Catalunya.

Així és com aquests joves descobreixen que els és molt útil crear una Comunitat Catalana de l'Exterior (CCE) o bé adherir-se a alguna que ja existeixi. Ara ja hi ha 15.000 persones que són sòcies d'alguna de les 114

Els joves són l'esperança de la projecció exterior.

comunitats internacionals reconegudes per la Generalitat de Catalunya. No tots els socis són catalans: també hi ha gent dels països d'acollida que se sent atreta per la vida cultural catalana. I són els joves l'esperança de futur d'aquestes comunitats.

Alguns d'aquests joves han participat enguany al primer Fòrum Jove de les Comunitats Catalanes de l'Exterior. Impulsat pel Govern català, el Fòrum tenia com a objectiu fomentar el treball en xarxa de les comunitats per millorar la difusió de la cultura catalana a l'estranger. El Fòrum va convertir-se en un espai d'aprenentatge i reflexió per debatre noves estratègies de gestió de les Comunitats i consolidar l'impuls a la renovació generacional en els àmbits de responsabilitat. I és que les comunitats estan canviant per trobar solucions a les necessitats de modernització.

Des del Casal de Califòrnia, la Naama Melero observa que els problemes són molt similars a la majoria de les comunitats, on "el principal problema que destacaria és el relleu generacional". I és que una part important de les comunitats catalanes es van crear durant l'exili franquista o fins i tot abans, i el que cal és garantir-ne la continuïtat assegurant que els joves participin de la presa de decisions i es vagin introduint en àrees de responsabilitat. La realitat d'avui és diferent a la del passat, "i el Casal ha d'explicar el que significa ser català a les noves generacions", diu la Naama. Els participants del Fòrum també van aprofitar l'oportunitat per opinar sobre la visió que es té de Catalunya a l'exterior: "Almenys ens situen, tot i que la gent desconeix que Catalunya té una llengua pròpia i hi ha una situació de bilingüisme amb el castellà, i sovint creuen que el català és un dialecte", explica Teo Ruiz, membre d'Amics Catalans de Berna.

En l'acte de cloenda, el director de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, Àlex Masllorens, es va comprometre a donar el màxim de mitjans per al treball en xarxa "a uns joves que tenen en comú la il·lusió i les ganes de treballar en entitats que tenen entre els seus objectius la promoció de les cultures, tradicions i festes de Catalunya".

El Fòrum va convertir-se en un espai d'aprenentatge i reflexió.

Al voltant de les Comunitats s'implica molta gent. Es fan tot tipus d'activitats per donar a conèixer Catalunya al país d'acollida, com exposicions, conferències, cicles de cinema, taules rodones, concerts, tallers i cursos. També celebren festes tradicionals com Sant Jordi, el Dia Internacional de la Catalunya Exterior, Carnestoltes, Sant Joan, la Castanyada, Nadal o la Diada de l'Onze de Setembre. Cada Comunitat busca la pròpia manera de fer-ho, adaptada al país. Així, per exemple, durant el Sant Jordi d'enguany, els catalans de Nova York aplegats al Catalan Institute of America van difondre la festa en una de les seues de Barnes & Noble, una de les llibreries més emblemàtiques de la ciutat. A Washington, la Fundació Paulí Bellet va organitzar un festival al carrer i va crear una pàgina web per difondre la diada als EUA (www.dayofthebook.com). A París, el Casal Catalunya va organitzar la presentació del llibre *Les exils catalans en France*. A Rosario, l'Argentina, la comunitat catalana va fer una parada de llibres i roses al carrer principal de la ciutat, mentre que a Brussel·les el Casal Català va muntar la parada al barri de les institucions europees. També ho va fer així el Centre Català d'Escòcia, que a més va organitzar jocs i contes per a la mainada, va preparar un llibre, va inaugurar una exposició sobre Salvador Dalí i va organitzar una xerrada sobre "La mujer y la Segunda República". A Melbourne, el Casal Català va organitzar una exposició de llibres de les primeres famílies catalanes que arribaren a Austràlia al final del segle XIX, es va donar una explicació del significat de la festa i es va llegir poesia. Però la llista no acaba aquí. Gairebé cada comunitat catalana va fer actes per difondre Sant Jordi al món. A més, l'Àrea de Suport a les Comunitats Catalanes de l'Exterior els va distribuir punts de llibre divulgatius sobre la festa.

Però per poder continuar explicant una Catalunya en transformació a un món exterior també canviant, i divulgar noves formes d'art i d'expressió cultural catalanes, és necessari que els joves puguin obrir nous camins. Com diu el responsable de l'Àrea de Suport, Rafel Caballeria, "la implicació dels joves ha de comportar la renovació i l'actualització de l'oferta cultural arreu del món".

El director de l'Agència Catalana de Cooperació i l'alcalde de Puigcerdà.

ENVIATS ESPECIALS

Per primera vegada, diverses comunitats catalanes d'arreu del món s'estan beneficiant d'un peculiar ajut: els arriba de Catalunya un diplomate o llicenciat que s'ofereix a fer tasques de reforç. Durant nou mesos, actualitza o ajuda a crear pàgines web, dinamitza algunes activitats, reforça el contacte amb d'altres comunitats catalanes properes... Aquests universitaris i universitàries, a més, contribueixen a donar a conèixer el sistema educatiu superior de Catalunya entre els estudiants del país d'acollida.

El llicenciat, a canvi, té una experiència professional a l'estranger, es beneficia de l'intercanvi cultural amb el país, coneix de primera mà la Catalunya Exterior, i rep un ajut de fins a 1.200 euros, més el viatge i l'allotjament, de part de l'Àrea de Suport a les Comunitats Catalanes de la Generalitat catalana. Enguany, s'han desplegat per Califòrnia, Mèxic, Toronto, Buenos Aires i Brussel·les, entre d'altres.

La propera convocatòria sortirà aquest mes d'octubre. I inclourà indrets com Roma, Caracas, Melbourne, Amsterdam, San Joan de Costa Rica, Ciutat de Guatemala, Paran  (Argentina) i Santiago de Xile.

S'ADMETEN JOVES D'ESPERIT

El món de les comunitats catalanes és el d'un intercanvi constant. El dels joves amb les persones de més edat. O amb Catalunya; per exemple, es poden acollir a beques per a estudis de tercer grau convocades pel Govern (www.casalscatalans.cat). Igualment, els més grans però d'esperit jove poden participar en l'activitat social catalana. Aquest octubre, per primer cop, 45 delegats de tot el món han participat al Congr s de la Gent Gran (a la foto). Tots tenen una història plena de vicissituds i lluites però també l'ànima generosa i l'amor intacte per la terra d'origen.

Catalonia News

Al voltant de les comunitats s'implica molta gent per endegar projectes.

A IMITAR PELS ESTATS UNITS

LES NACIONS UNIDES HAN TRIAT CATALUNYA COM A MODEL DE REFERÈNCIA PER ALS ESTATS UNITS EN LA LLUITA CONTRA LA POBRESA. L'ORGANISME MULTINACIONAL HA CONVIDAT EL GOVERN CATALÀ A EXPLICAR LA COL-LABORACIÓ AMB L'ONU EN LA CONFERÈNCIA DE LEGISLADORS DELS DIFERENTS ESTATS DEL PAÍS NORD-AMERICÀ.

Les Nacions Unides volen engrescar els diferents estats del país més poderós del món a participar en la Campanya dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, la iniciativa més ambiciosa que ha emprès mai per lluitar contra la pobresa. Per això ha aprofitat la darrera Conferència Nacional de Legisladors Estatals dels EUA, que reuneix també senadors de Washington, per predicar la necessitat que els estats nord-americans contribueixin

a la solidaritat amb les persones més desfavorides del planeta. I, per fer-ho, els ha ensenyat com a model de referència el cas de Catalunya. Si els poders públics catalans contribueixen plenament en campanyes internacionals, per què no ho haurien de poder fer també els cinquanta estats del país de les barres i les estrelles?

Els mandataris de la Campanya van convidar la Generalitat de Catalunya a la Conferència, que va tenir lloc a Nashville (Tennessee). La representava Pilar Pérez Ordoño, coordinadora de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), que està liderant l'esforç de la Generalitat catalana. La tria del model català no ha estat casual. El Govern de Catalunya ha estat el primer executiu subestatal al món a comprometre's amb la Campanya del Mil·lenni, en signar un acord inicial de cooperació per a tres anys el desembre passat. Per això la Campanya va triar Barcelona com a seu per instal·lar-hi una oficina que ha de contribuir a convèncer altres governs i actors subestatsals del món. L'oficina va obrir el maig passat al cèntric carrer d'Avinyó. I posteriorment la Campanya de l'ONU ha continuat demanant també la col·laboració del govern català per tractar de sumar

Programa de sanejament d'aigua a Moçambic.

Pilar Pérez Ordoño va representar al Govern català a la Conferència de Nashville.

altres actors, com és el cas dels parlamentaris dels Estats Units.

A Nashville, la representant de la Generalitat va explicar que “els catalans han tingut sempre una forta presència internacional”, ja des de l’edat mitjana, i en el darrer segle han impulsat dos esdeveniments de primera línia com són l’Exposició Universal i els Jocs Olímpics. La presència a l’exterior inclou també una gran activitat en el camp d’ONG i altres associacions solidàries. Aquest activisme ciutadà ha propiciat que el govern català dediqui a la solidaritat internacional un esforç creixent que s’ha materialitzat en la creació de l’ACCD, que a més enguany ha doblat el pressupost. I l’ACCD ha perfilat com una de les seves prioritats contribuir a la tasca multilateral de l’ONU perquè, segons va dir Pérez Ordoño als nord-americans, “els catalans hem estat sempre convençuts que la pau és el millor escenari per a la prosperitat, la mateixa filosofia que les Nacions Unides

han plasmat en la Campanya pels Objectius del Mil·lenni per ajudar la gent més pobre del món”.

La Campanya dels Objectius del Mil·lenni és una iniciativa de les Nacions Unides que vetlla perquè tots els països i els estats del món compleixin el compromís de millorar la situació de les poblacions del Sud. Cinc anys després de l’inici de la Campanya, l’organisme ha volgut estendre la invitació a nous contribuents no estatals, els regionals i els locals. Catalunya, mitjançant l’ACCD, lidera la nova etapa. El director de l’ACCD, Àlex Masllorrens, ho explica en aquests termes: “Com a Govern de Catalunya, ens unim a la comunitat internacional en la seva lluita contra la pobresa i en pro de millorar l’accés a la salut, l’educació i l’aigua potable de les poblacions amb menys recursos. Ens comprometem a dur a terme accions transformadores, seguint les recomanacions de les Nacions Unides”.

En els propers tres anys, Catalunya destinarà un milió de dòlars anuals directament a la Campanya. Però a més, tindrà presents aquests Objectius en els pressupostos generals destinats a cooperació al desenvolupament.

Catalonia News

Els 8 Objectius del Mil·lenni

1. Eradicar la pobresa extrema i la fam
2. Aconseguir un ensenyament primari universal
3. Promoure la igualtat de gènere i l’autonomia de la dona
4. Reduir la mortalitat infantil
5. Millorar la salut materna
6. Combatre la SIDA, el paludisme i altres malalties
7. Garantir la sostenibilitat del medi ambient
8. Crear una aliança mundial per al desenvolupament

Nens del Carib que participen en un programa d’educació de la Generalitat.

La crònica de la corresponsal... del Caire

LA CIUTAT QUE NO DORM

MIL I UN ADJECTIUS DEFINEIXEN EL CAIRE. CAÒTIC, ATRAFEGAT, FASCINANT, ESPANTÓS, SOROLLÓS, DENS, VITAL, ESGOTADOR, CALORÓS... ÉS UNA CIUTAT DE CONTRASTOS, DE MÚLTIPLES PERSONALITATS: LA RICA I LA POBRA, L'HOSTIL I L'ACOLLIDORA, LA MODERNA I LA TRADICIONAL, LA MISERABLE I LA LUXOSA, LA QUE VIU DE DIA I LA QUE ES DESPERTA DE NIT. LA BELLA I LA BÈSTIA.

PER LALI SANDIUMENGE*

Ciutat esquizofrènica, on tot és possible i res és inversemblant. Megaurbs d'imatges, sovint surrealistes, d'olors disperss i sons eixordidors. Caminar pel Caire és

trobar-se de costat un Mercedes i un carro tirat per un burro, descobrir una dona coberta amb l'abaia saudita comprant sostenidors de fantasia, adonar-se que els personatges de Mahfuz encara hi són però ara parlen per mòbil i veure nens nedant en un carrer inundat perquè hi ha hagut un escapament i no hi ha clavegueres. És ensumar la barreja de tuf d'escombraries i l'olor ensucrat de la shisha –pipa d'aigua- i, com en una olla de grills, sentir la cacofonia estrident de les botzines i la crida a la pregària dels muetzius.

Milers de catalans visiten cada any les piràmides i el Museu Egipci, tants que els guies espontanis reciten allò de "Barcelona és bona...", però el seu passat faraònic és quasi una anècdota per als seus habitants. Les piràmides hi són, imponents, i formen part de l'*sky line* si el dia és clar, el cel no està contaminat o el vent no bufa sorra del desert, però aviat passen a ser un punt de referència en el paisatge.

El Caire del dia a dia és el del tumult de gent, els taxis atrotinats, els 3.000 minarets, els 30.000 cafès, els mercats, els edificis abandonats a mig fer i els terrats

El café Fishawi, al cor del barri on visqué el premi Nobel de Literatura Naguib Mahfuz.

LALI SANDIUMENGE

El barri de la mesquita de Zayeda Zeinab és un dels més populars del Caire.

farçits de deixalles. És una ciutat de distàncies inabastables, assetjada pel desert i arrecerada al voltant del Nil. Gegantina i deixada, fa la sensació que tot és a punt de caure a trossos i que res no acaba de funcionar, però *maalesh*, no passa res. És acollidora, perquè els cairotes són curiosos i hospitalaris, però és alhora inhòspita i castradora: la pressió de l'islam i la falta de llibertat asfixia l'ambient. Al contrari del que se sol pensar, és segura, la criminalitat és baixa i la policia és omnipresent, però el trànsit és tan suïcida que un tem morir-hi atropellat.

Si hagués de triar una de les moltes cares del Caire, em quedaria amb la que brolla al vespre, amb la vitalitat d'un volcà en erupció i la màgia dels contes de les mil i una nits. Les botigues no tanquen, les famílies passen, els cafès s'omplen de jugadors de backgammon, les parelles festegen a la vora del riu. Va ser el primer que em va cridar l'atenció quan vaig arribar. Era de matinada, però a moltes finestres hi havia llum. "La meitat dels cairotes vivim de dia, i l'altra meitat, de nit", va fer broma el taxista. "Si no, no hi cabríem!"

He sentit dir algun cop que el Caire és la Nova York del món àrab, la capital cultural i política, la metròpolis que mai dorm i que acull a l'engròs gent vinguda d'arreu; africans, àrabs i musulmans d'altres països. Entre 15 i 20 milions d'habitants són molts, però no explica la relació dels egipcis amb el temps, dúctil com un xiclet. No hi ha horaris per a res, tot serà potser demà, *inshal-lah*. Cal carregar-se de paciència, però alleuja saber que l'estrès no és un mal universal. La vida flueix aquí sense pressa, però sense pausa, com les aigües del Nil.

*Periodista, col·labora des del Caire amb diversos mitjans de comunicació.

LALI SANDIUMENGE

El minaret de la mesquita d'Ibn Tulun és testimoni privilegiat de la vida cairota als terrats.

BCN DESIGN

UNA DOTZENA DE JOVES DISSENYADORS DE BARCELONA S'HAN FET UN LLOC A LA SETMANA DE MODA DE PARÍS AL COSTAT DE LES GRANS FIRMES. HAN PRESENTAT LES COL·LECCIONS A LA PLAÇA VOSGES, EN PLE BARRI DEL MARAIS. S'ESTRENAVA AIXÍ EL *SHOWROOM* BARCELONA, UN ESPAI DE FRESCOR I JOVENTUT ENMIG DEL FRENESÍ D'AQUESTS DIES A LA CAPITAL DEL SENA.

El barri més *fashion* de París ha acollit del 3 al 8 d'octubre el Showroom Barcelona, que s'ha batejat així perquè la moda va associada al nom de ciutats. I la capital de Catalunya és una de les que estan més de moda a Europa, amb la qual cosa li és fàcil portar la bandera de les creacions que es fan a tot el país.

Entre els arcs de pedra de la plaça Vosges i l'aire medieval de l'antic barri jueu palpita la vida més creativa de París

i és allà mateix, a la galeria Nikki Diana Marquandt, on s'ha pogut veure una bona mostra de les creacions dels joves catalans més innovadors. En d'altres ocasions, la plaça ha estat testimoni de les col·leccions de les marques Christian Dior i Karl Lagerfeld.

En aquesta primera experiència col·lectiva de joves catalans a París, hi han participat dissenyadors que han treballat amb firmes consolidades, com Josep Abril i Txell Miras. I d'altres que també despunten: Miriam Ponsa, Silvia Presas, Mariana Méndez, Marta Giménez i Jorge Zuazo, Óscar León, Lucía Blanco, Cercilia Sörensen, Susana Escolano i Dante Anton, i José Castro.

Els joves dissenyadors ho tenen difícil per donar-se a conèixer en un entorn tan competitiu com és el món de la moda. I més per presentar col·leccions a París, la gran plataforma europea. Però aquesta dotzena ho ha aconseguit gràcies al suport decidit del Govern català, que des de fa poc més d'un any ha transformat els ajuts tradicionals al món de la moda. Es busca reorientar els recursos per poder tenir no només un saló propi sinó poder estar també en els salons més consolidats. Estar

Treballs de la Txell Miras a la Passarel·la Barcelona.

ENTRE ELS ARCS DE PEDRA DE LA PLAÇA VOSGES I L'AIRE MEDIEVAL DE L'ANTIC BARRI JUEU PALPITA LA VIDA MÉS CREATIVA DE PARÍS I ÉS ALLÀ MATEIX, A LA GALERIA NIKKI DIANA MARQUANDT, ON S'HA POGUT VEURE UNA BONA MOSTRA DE LES CREACIONS DELS JOVES CATALANS MÉS INNOVADORS.

COM AQUESTA, HI HAURÀ ALTRES EXPEDICIONS DE MODA CATALANA EN D'ALTRES SALONS INTERNACIONALS. LA IDEA DEL PLA PER A LA MODA DEL GOVERN CATALÀ QUE ES VA DISSENYAR FA UN ANY ÉS LA DE DONAR SUPORT ALS DISSENYADORS QUE VULGUIN ANAR-SE'N PEL SEU COMPTE.

allà on s'encenen els flaixos i les càmeres comencen a disparar.

En aquesta edició el Govern català hi ha posat 500.000 euros i cada dissenyador n'ha aportat 1.500 més, a banda del transport de mercaderies i l'allotjament. Tots ells s'han acollit al programa Alpha del COPCA, l'entitat pública que depèn del Departament de Comerç i que dóna un cop de mà a les empreses per tal que puguin fer el salt internacional. Així que el secretari de Comerç i Turisme, Oriol Balaguer, es mostra convençut que tots aquests dissenyadors podran fer front als encàrrecs que els hauran caigut a París. "No és el somni d'una nit d'estiu", apunta.

ABRIL STUDIO

Col·lecció Tardor-Hivern 06/07 del dissenyador Josep Abril.

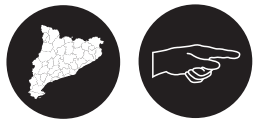
Per atraure l'atenció dels clients, s'ha comptat amb una agència de premsa de primera línia en moda, Totem, mentre que, un cop dins els 500 metres quadrats de *showroom*, qui ha portat la planificació i la presentació de les propostes ha estat l'experimentada empresa DEMOfashion.

Com aquesta, hi haurà altres expedicions de moda catalana en altres salons internacionals. La idea del pla per a la moda del Govern català que es va dissenyar fa un any és donar suport als dissenyadors que vulguin anar-se'n pel seu compte a Milà, Londres o Nova York. També es donaran ajuts per estar en grans cadenes de distribució o per obrir botigues.

Així mateix, s'aprofitaran sinergies. Per exemple, quan la cultura catalana desembarqui el 2007 a la Fira Internacional del Llibre de Frankfurt, s'aprofitarà el ressò que Catalunya haurà tingut durant l'any al mercat germànic per organitzar actes de promoció.

Encara més. Per situar Barcelona en el circuit mundial de creadors, se celebrarà un concurs amb autoritats internacionals que jutjaran dissenyadors de tot el món.

Sandra Buxaderas

ADMIRACIÓ MÚTUA

EL CENTENARI DE L'ORFEÓ CATALÀ DE MÈXIC ÉS UN SÍMBOL QUE AQUEST PAÍS I CATALUNYA CONTINUEN VOLENT ENTRELLAÇAR ELS SEUS DESTINS. ELS CATALANS NO OBLIDEN L'AJUT A LA REPÚBLICA I ELS SEUS EXILIATS, POSSIBLE GRÀCIES A DÈCADES D'EXCEL·LENTS RELACIONS. I EL FUTUR ES PRESENTA FALAGUER.

PER JOSEP MARIA SOLÉ I SABATÉ*

La relació de Catalunya amb Mèxic ve de lluny en la història, però obviant el període del segle XVIII, en què eminents catalans a les ordres de la dinastia dels Borbons espanyols participaren en la colonització de Califòrnia i altres terres que actualment són territori dels EUA, o la més propera el 1862 en l'heroica, sí, tal com sona, no-intervenció del general Prim en una desastrosa aventura europea que pretenia reforçar l'ocupació francesa de Mèxic, cal dir que és al segle XX quan els lligams van començar a fer-se més estrets.

La primera entitat catalana creada a Mèxic va ser l'Orfeó Català, el 1906. Un cop van haver participat en la feina de reconstrucció de la ciutat nord-americana de San Francisco després del terratrèmol que sofrí, un grup de paletes catalans s'establiren a la ciutat de Mèxic. Era l'etapa final de la presidència de Porfirio Díaz i el país iniciava una gran expansió. Juntament amb ells hi trobem intel·lectuals, artistes, músics i persones relacionades amb la indústria i el comerç. L'Orfeó Català és resultat d'una fraternal pertinença a la mateixa terra. Respon, també, a la necessitat sentida de donar sortida a la nostàlgia, el record i el sentiment cultural. A l'Orfeó Català hom podia expressar amb el cant l'enyorança de la terra natal, de la pàtria llunyana.

Era, i és, una entitat interclassista que es va veure fortament sacsejada quant a l'actitud a tenir amb l'esclat de la Guerra Civil de 1936-1939. Una guerra certament nascuda fora de Catalunya però que també fracturà interiorment la societat catalana quan hi va arribar.

Rebuda a Josep Tarradellas (al centre de la foto) poc abans de prendre possessió del càrrec de president de la Generalitat de Catalunya a l'exili.

La primera foto de grup dels fundadors de l'Orfeó, presa l'any 1907.

El Barça que va viatjar a Mèxic l'estiu de 1936: drets, d'esquerra a dreta, Ventolrà, Iborra, Raich, Munlloch, Fernández i Balmanya; ajupits, Escolà, Areso, Argemí, Zabalo i Bardina.

El mateix ocorregué a l'Orfeó Català de Mèxic; al cap i a la fi no deixava de ser, i és, "un tros de terra catalana a Mèxic". Si bé hi hagué una general aposta majoritària per la Generalitat i l'Autonomia, les confuses notícies pel que fa a fets d'extrema violència i morts a causa de l'esclat incontrolable de la Revolució van paralitzar actuacions conjuntes més enllà de conductes humanitàries per disminuir els flagells de la guerra.

Nogensmenys l'Orfeó s'abocà a organitzar tasques humanitàries per mirar de pal·liar els patiments de la Guerra Civil. La primera gestió efectiva va ser la tramitació per donar asil i refugi als nens orfes de la guerra. El desembre de 1937 es va aprovar en assemblea rebre'ls i oferir-los acollida, que es perllongaria per anys. Aquells nens acabarien sent coneguts com "los niños de Morelia" a l'Estat de Michoacán.

Els estatuts de l'entitat no permetien implicar-se en política concreta, però això no seria obstacle per establir contactes i comunicacions amb representants del Govern de Catalunya que feien tasques de suport favorable a la Generalitat Republicana, com Josep Carner i Lleó Dalry o posteriorment Jaume Miravittles, pel Comissariat de Propaganda, el qual aconseguiria implicar l'Orfeó perquè sufragués les despeses d'acollir 20 nens orfes catalans.

La solidaritat humanitària va perdurar durant tota la guerra. Recaptar diners i queviures va ser la tasca principal

encara que també fer d'aixopluc a delegacions, d'intel·lectuals i de tota mena, que anaren a buscar la més diversa solidaritat a Mèxic. En una d'aquestes delegacions de la Catalunya en guerra el 1938 viatjà a Mèxic com a representant del POUM (Partit Obrer d'Unificació Marxista) Bartomeu Costa-Amic, que anys a venir seria un dels editors més emblemàtics en català a l'èxode i home molt lligat a l'Orfeó, del qual seria President- i d'aquí naixeria el cap de la madeixa que acabaria duent a l'exili de Mèxic al dissortat fugitiu de l'estalinisme, un home clau de la Revolució soviètica, Trotski.

Una altra acció que va deixar petja profunda en l'entitat va produir-se amb motiu de la gira del Futbol Club Barcelona per Amèrica l'estiu de 1937. L'estada principal de la gira fou Mèxic. Allà el Barça va actuar com a element propagandístic no solament de la Generalitat de Catalunya sinó de tota l'Espanya Republicana: El Barça provocà un impacte social tan gran que alguns jugadors seguiren la seva trajectòria futbolística a Mèxic i s'hi arrelaren per sempre més. És el cas de Ventolrà. Alhora, es va refer a l'Orfeó l'equip de futbol i la secció esportiva.

El Govern de Mèxic de Lázaro Cárdenas havia donat tot el suport que podia el Mèxic d'aleshores a la Segona República Espanyola. Però la clau de la massiva arribada d'exiliats catalans i espanyols a Mèxic es basa en una

Homenatge de l'Orfeó a Pau Casals a Veracruz el 1951.

publicació del *Diario Oficial* de la República, de 10 de novembre de 1938, en què s'admetia sense limitació de xifra tots els nacionals d'una sèrie de països en què els fugitius procedents del final de la guerra civil espanyola s'hi van acollir com a terra de llibertat i promissió.

La xifra que es dona com més aproximada de catalans exiliats a Mèxic supera el nombre de 6.000. Seria més de la meitat del total que anà a Amèrica. A poc a poc, hom ha anat coneixent la seva composició: treballadors del camp i de la ciutat era el nombre majoritari, però la vàlua de personalitats destacadíssimes en totes les professions liberals, en el món de la cultura, de la història, de l'enginyeria, de la política de les institucions catalanes i republicanes a l'exili va enriquir mútuament ambdues comunitats per fondre's amb el temps en una de sola.

D'aquí naixeria la idea de ser català de Mèxic. Però també hi hagué exiliats que per edat, posició, actitud o relacions mai no es van acabar integrant encara que sí que ho fessin els seus fills, familiars o amics. Un exili que, com bé es va definir, tenia principi però no s'acabaria mai en la consciència més profunda i íntima dels qui el visqueren.

Els exiliats van aportar tant a la societat mexicana en tots els ordres de la societat que anys a venir, a mitjan 1950, una peça clau de la seva arribada i acollida, el qui havia estat el President de la República, figura mítica en el Mèxic del segle XX, Lázaro Cárdenas ho va definir amb lúcida precisió: "y al llegar ustedes a esta tierra nuestra, entregaron su talento y sus energías a intensificar el cultivo de los campos, a aumentar la producción de las fábricas, a avivar la claridad de las aulas, a edificar y honrar sus hogares y a hacer, junto con nosotros, más grande a la nación mexicana. En esta forma han hecho ustedes honor a nuestra hospitalidad y a nuestra Patria".

La relació de Catalunya i Mèxic ha continuat i augmentat en el temps en els fills, néts, renéts. També s'ha enfortit gràcies a l'actuació contínua i ambiciosa d'entitats catalanes a Mèxic i a l'increment d'intercanvis econòmics, comercials, turístics i culturals. A més, aquest lligam es beneficia de les facilitats de comunicació d'un món cada cop més intercomunicat i globalitzat.

*Catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

La celebració institucional del Centenari el passat 9 de setembre.

PRESENT I FUTUR DE L'ORFEÓ CATALÀ DE MÈXIC

L'ORFEÓ CATALÀ DE MÈXIC HA FET 100 ANYS, I HO VA CELEBRAR EL 9 DE SETEMBRE AMB LA DESCOBERTA D'UNA PLACA I UN DINAR INSTITUCIONAL AMB UNES 250 PERSONES, PRESIDIT PEL PRESIDENT DEL PARLAMENT CATALÀ, ERNEST BENACH, I EL CONSELLER DE GOVERNACIÓ, XAVIER SABATÉ, A MÉS DE L'HISTÒRIC DIRIGENT MEXICÀ CUAUHTÉMOC CÁRDENAS, FILL DEL GENERAL QUE VA ACOLLIR ELS EXILIATS REPUBLICANS. EL DIRECTOR DE L'AGÈNCIA CATALANA DE COOPERACIÓ, ÀLEX MASLLORENS, ES VA REUNIR TAMBÉ AMB ELS PRESIDENTS DE LA XARXA CENTREAMERICANA DE COMUNITATS CATALANES I ES VA ORGANITZAR UNA MOSTRA GASTRONÒMICA DE PRODUCTES CATALANS.

Tot i que ha perdut part de la significació emotiva d'antany, l'Orfeó Català segueix sent focus i referent de la cultura catalana al país més gran de Llatinoamèrica. Emplaçat en un espaiós i cèntric edifici –relativament, en una ciutat de 20 milions llargs d'habitants–, el casal conserva més de 400 socis i un bon nombre d'activitats socioculturals, començant per la biblioteca en català més gran d'Amèrica, de gairebé 11.000 títols. També en destaca la massa coral, amb una cinquantena de cantaires dels quals, això sí, ja només una desena són d'origen català. El proper 10 de desembre, precisament, protagonitzaran l'acte culminant del centenari, un concert amb l'Orquestra Sinfónica de Minería, on interpretaran *La Nit de Nadal*, del compositor català Joan Lamotte de Grignon. Ja es va poder sentir cantar en català en la mateixa sala Nezahualcóyotl tot just el 20 d'agost passat, en el primer dels actes del centenari, quan la mateixa orquestra, dirigida per Antoni Ros Marbà i reforçada amb solistes catalans, va tocar *L'Atlàntida*, basada en l'obra de Jacint Verdaguer.

L'Orfeó actual també conserva la secció d'esbart, enguany doble, ja que els antics components de l'infantil s'han retrobat per fer una presentació conjunta a final d'octubre. L'entitat, així mateix, organitza una exposició artística mensual, tant d'autors mexicans com de vinculats a Catalunya. S'hi poden veure els partits del Barça, dóna

informació sobre tràmits relacionats amb la Generalitat, celebra les principals festes catalanes –Sant Jordi, Sant Joan, Diada–, s’ofereix per a presentacions de llibres o d’estudis en universitats catalanes... A banda, tot just s’hi acaba de refundar el grup de joves, que podrien ajudar a portar Els Pets a Mèxic aquest novembre, i alhora donaran sens dubte una empenta a projectes de futur, com la represa del grup excursionista, de la revista de l’Orfeó o fins i tot d’un esplai infantil. Un dels principals atractius de l’entitat, tanmateix, són els cursos

de català, a què el 2005 es van apuntar més de 140 persones, sent així un dels casals del món amb més alumnes. Es tracta tant de descendents de catalans que volen recuperar la llengua dels pares o avis, com mexicans interessats en la nostra cultura. La major part, això sí, són joves universitaris que volen estudiar a Catalunya, un destí molt prestigiat on el col·lectiu de mexicans és avui un dels més nombrosos.

Òscar Palau i Just

L'Orfeó en plena actuació durant la celebració del 9 de setembre.

La seu de l'Orfeó respira història.

La visió de l'expatriat

EXILI I SILENCI

Han passat més de 50 anys des que Ramon Xirau (Barcelona, 1924) va publicar deu poemes (1951). Un temps que el poeta i filòsof de nacionalitat mexicana ha aprofitat com pocs. El seu pensament és digne hereu del del seu pare, Joaquim Xirau, qui el va portar a Mèxic al final de la Guerra Civil espanyola. I la seva poesia l'ha mantingut plenament integrat dins la tradició catalana, però alhora amb una veu personal que ha anat construint llibre rere llibre, fruit de l'exili, d'escriure en català en un país a 10.000 km de Barcelona i de la Costa Brava de la infantesa, d'haver treballat amb Erich Fromm, Octavio Paz o Jorge Guillén.

Per al catalanista anglès Arthur Terry, Xirau és amb Joan Brossa, Pere Gimferrer i Gabriel Ferrater, el millor de la poesia catalana de l'últim terç del segle XX. Xirau és aquella part de Catalunya que es va perdre per sempre el 1939, que va trobar en un racó de Ciutat de Mèxic un lloc on assentar-se. El país llatinoamericà va rebre bona part de la intel·lectualitat catalana que va fugir de la dictadura. Ell mateix explica que vivien en una mena de bombolla. Va conèixer la seva esposa a les classes de romanticisme alemany que impartia Carner a la Universitat Autònoma de Mèxic (UNAM). Seria deixeble d'Agustí Bartra i construiria un ric imaginari poètic que conjumina la Mediterrània enyorada amb l'Altiplà mexicà.

Xirau no ha estat sempre el poeta "clàssic" de la seva obra de maduresa. Als inicis hi trobem l'autor romàntic, l'home que s'enyora del temps passat, dels tarongers de l'àvia, de les platges, de la llum, de les onades que ha hagut de deixar enrere. A aquesta època pertanyen el primerenc *Deu poemes* i *l'Espill soterrat* (1955), ambdós editats a Mèxic. Després, passarà prop de 20 anys dedicat al pensament. Amb l'obra filosòfica sorgida llavors es fa un nom al seu país d'adopció i, de retruc, a Europa –ha rebut condecoracions a Itàlia, França, Espanya i Catalunya.

El desembarcament editorial a Catalunya vindrà amb *Les platges* (1974) i *Graons* (1979). Dos llibres cabdals, perquè s'hi percep el Xirau en transformació, l'home que navega entre l'exaltació i la mesura sobrevinguda a través del gust adquirit pel món de l'art i la cultura clàssica. *Dit i escrit* (1983), *Ocells* (1986), *Natures Vives* (1991) i *Indrets del temps* (1999) obren l'etapa clàssica.

Andreu Gomila

ELS QUE ENS EXILIÀREM

EFE

Ramon Xirau és un dels millors poetes de l'últim terç del segle XX.

Vaig sortir de Barcelona l'any 1938. Tenia 12 anys. Vaig fer estudis a França el 1939. Viatjo a Mèxic per Nova York, amb els pares: Joaquim Xirau era degà de Filosofia de la Universitat de Barcelona, si bé tant ell com la mare eren de Figueres. Vaig ésser aquí el seu alumne a la universitat. També vaig ser amic i una mica deixeble d'Agustí Bartra, un gran ajudant en poesia. Els catalans exiliats feren molt per Mèxic: Carner, el meu mestre, i tants més. De fet, bona part de la literatura catalana –i balear, i valenciana– dels anys 40 es féu aquí. I les magnífiques revistes!

No vaig voler tornar a Barcelona fins a la mort de Franco. Sempre vaig escriure la meua poesia en català (s'ha publicat a Barcelona, i aquest any es publicarà en català i castellà, per part del Fondo de Cultura Económica).

L'Orfeó Català de Mèxic és un lloc de primera, molt ben dirigit aquests dies pel senyor Torroja. És esplèndid! Sí, l'Orfeó fa cent anys i penso col·laborar en alguns actes. S'ho mereix i m'ho mereixo. Fundat pels catalans molt abans de la Guerra Civil no és únicament un espai de cant i dansa; ho és de cultura, amb una bona biblioteca i bones col·laboracions (cinema, teatre, ball... i literatura). Hi he donat conferències sovint. Ara vull posar en contacte l'Orfeó amb Manuel Duran, de la Universitat de Yale, i la seva germana Rosa. Tot per tal que la comunitat catalana a Mèxic continuï tan vital com en els darrers anys.

Ramon Xirau Subias

El català de l'exterior: Josep Ligorred

“AMB ELS MAIES DE SEGUIDA ENS ENTENEM”

JOSEP LIGORRED ÉS UN DELS GRANS ESPECIALISTES EN ARQUEOLOGIA MAIA. L'ENTREVISTEM A MÉRIDA, CIUTAT DEL YUCATÁN DES DE LA QUAL TAMBÉ DIFON LA CULTURA CATALANA ENTRE LA SOCIETAT MEXICANA.

Aquest arqueòleg de Manlleu fa 23 anys que viu a Mèxic. Els darrers 18 els ha passat a Mérida, actual capital de la regió antany regnada per la civilització maia, amb què els catalans tenim més d'una afinitat... Casat i amb un fill, l'Arnau, Josep Ligorred és des de 2003 president del Casal Català de la Península del Yucatán i responsable de la xarxa de Casals de Centreamèrica, Mèxic i el Carib.

Com vas fer cap a Mèxic?

L'escola d'arqueologia d'aquest país tenia un gran prestigi internacional, i vaig decidir venir per estudiar-ne. De fet, aquesta escola es va enfortir molt arran de l'exili republicà, amb figures com Pere Bosch i Gimpera o Joan Comas. Venir aquí, doncs, també significava conèixer el que l'arqueologia catalana havia deixat de fer.

Al DF hi vas estar cinc anys, però després te'n vas anar a Mérida. Com va ser?

Em vaig anar involucrant en projectes al Yucatán i el 1988 vaig decidir venir-hi a viure i fer la tesi. Fins al 1994 vaig estudiar jaciments de ciutats maies de la Zona Puuc: Uxmal, Kabah, Oxkintok, Sayil...

Parles maia?

No el parlo però l'entenc, perquè he estudiat el maia clàssic i el colonial. Ara s'està en un procés de recuperació del prestigi de la cultura maia, amb unes associacions i una intel·lectualitat que lluiten pels seus drets. A més, hi ha una producció literària cada cop més important, tot i que encara no està en el nivell desitjable de cara a una possible oficialització.

La cultura maia i la catalana tenen moltes coses en comú...

Sens dubte, i els casals som un bon pont en aquest sentit, perquè ens entenem molt bé quan parlem de les problemàtiques comunes. Aquí hem organitzat cicles de conferències i activitats culturals que difonen i expliquen el fet català, però alhora hem obert les portes als representants de la cultura maia perquè també expliquen els seus neguits, i la veritat és que estem molt lligats. Quan parlem, de seguida ens entenem, per a ells és molt fàcil entendre la nostra problemàtica cultural. A banda, si els catalans som els fenicis d'allà, els maies eren els d'Amèrica, tenien molta relació amb altres pobles.

I hi ha una consciència de “nació maia”, per dir-ho així?

El Yucatán té una història pròpia i diferenciada, però hi ha maies a cinc estats de Mèxic, a més de Belize, El Salvador, Guatemala i Honduras. Sí que hi ha un cert grau d'identitat general, i cohesió pel fet de ser maies, però el panorama és culturalment divers. No tots parlen la mateixa llengua, n'hi ha més de 30, que provenen, això sí, d'un mateix tronc. El més parlat, es calcula que per un milió de persones, és el maia iucateca, però en total hi ha uns sis milions de parlants.

I no estan en perill de desaparició?

Ara s'està en un procés de normalització. El primer que cal és oficialitzar-los, però també falta que estiguin en

Josep Ligorred es dedica des de fa molts anys a l'estudi de l'arqueologia maia.

“TREBALLEM EN PROJECTES COM UN GRAN PARC ARQUEOLÒGIC, O LA RECUPERACIÓ D'UN ANTIC PALAU MAIA CLÀSSIC, QUE CREIEM QUE VA SER RESIDÈNCIA D'ALGUN PERSONATGE IMPORTANT COM XOCLAN”

llibres de text i que hi hagi una normalització ortogràfica, perquè ara hi ha diversos alfabetos... Hi falta un Pompeu Fabra, vaja. L'escriptura maia es va perdre amb la conquesta castellana, i ara tot just s'està recuperant amb l'alfabet llatí. Hi ha un procés de presa de consciència, també per part de la resta de iucateques.

El creixent interès mundial pel seu llegat arqueològic també hi ajuda?

Hi ha un gran llegat cultural dels antics maies, i s'està en un procés de revalorització dels monuments a tot el món. El patrimoni arqueològic, doncs, també ha contribuït al ressorgiment i enfortiment de la cultura, ja que ara se'ls veu com una gran civilització històrica.

I per què creus que no es descobreix tot això fins ara?

La història l'escriu qui guanya, en aquest cas els castellans. Però avui dia hi ha cada cop més consciència del valor d'aquestes cultures, sobretot a Europa, i està entrant en grans circuits de museus i mostres com Venècia, París... Dels maies en destaca l'escriptura, el calendari, l'arquitectura, l'urbanisme, la seva relació amb la natura, el sistema numèric... Ara es considera tot aquest patrimoni d'una altra manera.

Encara són diferents els maies de la resta de mexicans?

Home, aquí la base de subsistència encara és el camp, conserven un vincle molt important amb la terra; a la llengua també es veu aquesta relació. Amb la conquesta, la cultura maia va patir un trencament de les xarxes de

comerç, les polítiques, les oligarquies... Entre l'any 600 i 800 aquí hi havia una densitat semblant a la Xina actual, però molta gent va morir per les guerres, les plagues i malalties, la conquesta... Dels maies només van quedar la llengua i les tradicions a nivell familiar. Parlar d'apartheid avui dia seria fort, però hi ha una certa diferenciació social; els maies solen tenir feines de menys escalafó social.

Què fas tu a Mérida?

Treballo a l'Ajuntament des del 1999, com a responsable d'un departament dins d'Urbanisme que vaig crear jo mateix, el de Patrimoni Arqueològic i Natural. T'hó era una antiga ciutat maia molt important i reverenciada, i sobre les seves restes els conqueridors van fundar Mérida. On ara hi ha el mercat, per exemple, fa 50 anys hi havia una piràmide enorme... Així, controlem les obres que es fan al centre, i mirem de posar en valor les restes, perquè hi ha un total de 190 jaciments a tot el terme municipal.

Tens ajuts catalans, oi?

Sí, de la Universitat de Barcelona, a través de la Fundació Bosch i Gimpera, que té una gran experiència en la gestió del patrimoni i el turisme cultural. També tenim el suport del programa Excava de la Generalitat, i del Ministeri de Cultura i la Universitat del Yucatán. Treballem en projectes com un gran parc arqueològic, o la recuperació d'un antic palau maia clàssic, que creiem que va ser residència d'algun personatge important com Xoclan. Tot plegat també contribueix que a les universitats catalanes s'enforteixi el coneixement de l'arqueologia americana, ja que vénen estudiants i professors per temporades.

I al Casal català, sou molta gent?

Hi ha 24 famílies de socis, tot i que nascuts a Catalunya n'hi ha pocs, i els fills només conserven el català sobretot si la mare els el parla. D'exiliat, per exemple, no n'hi ha cap, tots vam fer cap aquí per altres raons: per qüestions acadèmiques, un parell tenen hotels... Per ser socis, de fet, no han de ser necessàriament catalans. Som una associació civil oberta a la societat d'acollida, i cada cop hi ha més gent interessada en la cultura catalana, i anar a estudiar allà. El secretari, per exemple, és de Campeche i parla català. Cada cop hi ha més participació.

Quines activitats i projectes teniu?

El casal es va fundar el 1996. Fa un parell d'anys que tenim un local nou de lloguer, i ara estem intentant tornar a tirar endavant les classes de català. A banda, celebrem sobretot les festes típiques: Nadal, la Diada, Sant Joan Sant Jordi. Fem cicles de conferències, vam editar un llibre de poesia catalana contemporània... Ara tenim en projecte ordenar una mica de biblioteca, fer una exposició sobre Gaudí al Museu d'Antropologia, o fer un llibre en maia i en català. Tenim ja una subvenció atorgada per la Generalitat.

Òscar Palau

CRIDA A LES URNES

EL PROPER 1 DE NOVEMBRE MÉS DE 5,3 MILIONS DE CATALANS ESTAN CRIDATS A ESCOLLIR UN NOU PARLAMENT DEL QUAL HA DE SORTIR EL FUTUR GOVERN. D'URNES NO N'HI HAURÀ NOMÉS A CATALUNYA, SINÓ A MOLTS ALTRES PAÏSOS DEL MÓN: 108.851 RESIDENTS A L'ESTRANGER PODRAN EXERCIR TAMBÉ EL DRET A VOT.

França, l'Argentina i Andorra són els països on es concentren la majoria de residents absents, que és el nom amb què es coneixen els ciutadans catalans que viuen a l'estranger i ho han notificat degudament al consolat. Abans de marxar, la majoria d'aquests catalans vivien a la província de Barcelona. Segueixen com a províncies d'origen, per nombre, Lleida, Tarragona i Girona.

L'índex de participació dels que viuen fora de Catalunya ha anat pujant respecte a les dues darreres eleccions al

Parlament. L'any 1999 van votar 15.510 residents a l'estranger, és a dir, un 17,78%. L'any 2003 van ser 18.639, xifra que representa un 18,56%. La gran majoria d'aquests votants ho van fer mitjançant correu certificat.

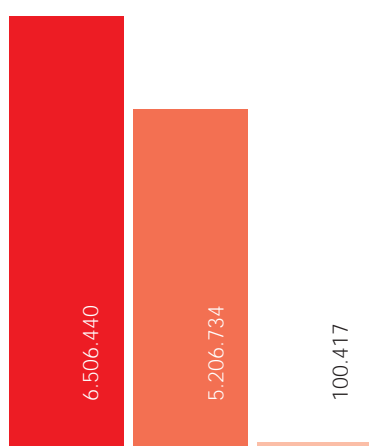
Tot i ser lluny de casa, tots aquells que continuen vinculats a Catalunya poden votar com qualsevol ciutadà de ple dret; l'única diferència, naturalment, és el procés que han de seguir. L'Oficina del Cens Electoral (OCE) els trameta la documentació electoral necessària almenys tres setmanes abans del dia de la votació. Per enviar la documentació, l'Oficina consulta el Cens Electoral de Residents Absents a l'Estranger (CERA). Estar-hi inscrit és el requisit indispensable per poder votar. La inscripció és senzilla; cal simplement registrar-se al consolat. Si l'elector té dubtes sobre la seva inscripció en el CERA, pot consultar-ho en el consolat corresponent fins a poc més d'un mes abans de les eleccions.

Un cop decidit el vot, ha d'introduir la papereta en el sobre de votació que ha rebut juntament amb el certificat d'inscripció en el cens. El vot es trametarà a la junta electoral provincial. Arribat el moment d'emetre el vot, l'elector resident a l'estranger pot enviar-lo per correu certificat o bé dipositar-lo directament al consolat. En aquestes pròximes eleccions, el dia límit per portar-lo a Correus és el 31 d'octubre, mentre que si opta per anar al consolat, té com a màxim fins el 25 d'octubre.

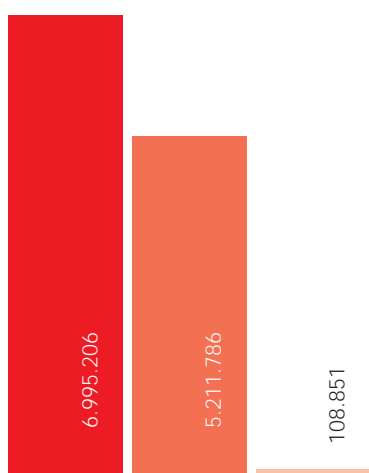

Els principals candidats a les eleccions al Parlament de Catalunya.

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA

2003

2006

■ Població de dret
■ Cens residents Catalunya (CER)
■ Cens residents a l'estranger (CERA)

“FRANÇA, L'ARGENTINA I ANDORRA SÓN ELS PAÏSOS ON ES CONCENTREN LA MAJORIA DE CATALANS QUE VIUEN A L'ESTRANGER”

“L'ÍNDEX DE PARTICIPACIÓ DELS QUE VIUEN FORA DE CATALUNYA HA ANAT PUJANT RESPECTE A LES DUES DARRERES ELECCIONS AL PARLAMENT”

Per assolir una major garantia i fomentar la participació d'aquest col·lectiu, s'ha fet l'enviament de 23.000 tríptics informatius, per correu electrònic i postal, als electors que formen el Cens Electoral de Residents Absents associats a les Comunitats Catalanes de l'Exterior. També s'han distribuït mil tríptics més a diverses ONG que operen a l'estranger. A més, com a suport informatiu la Conselleria de Governació i Administracions Públiques de la Generalitat ha desplegat un sistema d'informació electoral que combina la via telemàtica amb la telefònica i la presencial. El nou web (www.parlament2006.cat), accessible des dels diferents països, n'és un exemple, encara que també existeix la possibilitat de trucar al 012 en la versió internacional (00 34 902 400 012). Les Comunitats Catalanes també s'han ofert a resoldre consultes per telèfon o de forma presencial.

Catalonia News

MICROSOFT APOSTA PER LLEIDA

EL GEGANT DE LA INFORMÀTICA ARRIBARÀ A LLEIDA AMB UN CENTRE DE PROGRAMACIÓ D'ÀMBIT EUROPEU. L'INTERÈS DE MICROSOFT PER AQUESTA CIUTAT S'HA DESPERTAT QUAN L'AJUNTAMENT DE LLEIDA HA DECIDIT TRANSFORMAR LES VELLES CASERNES MILITARS DEL TURÓ DE GARDENY EN UN AMBICIÓS PARC CIENTÍFIC, TECNOLÒGIC I AGROALIMENTARI DE REFERÈNCIA TANT NACIONAL COM INTERNACIONAL. MÉS DE 18 MILIONS D'EUROS D'INVERSIÓ QUE, DE MOMENT, HAN ATRET EL MATEIX BILL GATES.

Microsoft arriba al Gardeny de la mà de la firma lleidatana IFR per convertir-se en una nova empresa: la *IFR Software Factory Microsoft Dynamics*. Dissenyarà programes informàtics per a altres empreses de tot el món que pertanyin als sectors del transport, l'alimentació i l'administració pública. Amb una inversió inicial d'entre un milió i un milió i mig d'euros es crearan 100 llocs de treball i es formaran 20 estudiants de la Universitat de Lleida.

Aquesta nova empresa s'instal·larà dins del Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida (PCiTAL: www.parcteclleida.es), que l'Ajuntament ha creat per impulsar l'activitat econòmica i esdevenir un pol d'innovació, sobretot del sector agroalimentari. El Parc forma part d'una important xarxa d'equipaments i infraestructures d'R+D+I agroalimentàries ubicades a l'entorn de Lleida, i pretén enfortir els grups de recerca universitaris, atreure nous investigadors, reforçar la competitivitat del teixit empresarial de Lleida; captar noves activitats empresarials d'alt valor afegit, i crear nous llocs de treball qualificats i sortides professionals. Tant el Ministeri d'Educació i Ciència (MEC) com el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya han confirmat oficialment el suport financer al projecte.

Per aconseguir-ho, l'Ajuntament de Lleida, conjuntament amb la Universitat, pretén facilitar les eines necessàries per fomentar la generació de nous projectes d'R+D+I i

MICROSOFT

Microsoft fabricarà programes informàtics per a altres empreses de tot el món des del Gardeny.

la seva difusió mitjançant l'adequació de 75.000 m² d'un espai físic privilegiat de la ciutat de Lleida, el Parc de Gardeny. Tots els espais i edificis seran adequats per poder desenvolupar tasques de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I).

Al Parc hi ha les facultats de biologia i agrònoms, i el Centre i l'Institut de Recerca i Tecnologies Agroalimentàries, que concentraran les activitats relacionades amb la producció animal i vegetal. També hi haurà centres de recerca vinculats al disseny i el desenvolupament d'aliments i la producció agroindustrial. La Universitat de Lleida serà el líder científico-tecnològic del projecte i hi desplaçarà l'oferta d'R+D+I en l'àmbit de l'agroindústria, les tecnologies relacionades amb els aliments i la innovació en processos de producció i transformació agroalimentària.

Qui gestiona el Parc és l'anomenat Consorci Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari, que estimula la creació i la captació d'empreses, centres tecnològics i investigadors. A més, el consorci impulsa la interrelació entre els usuaris

del Parc; l'assessorament, la formació i la gestió dels serveis comuns; i la cooperació en projectes de transferència de tecnologia i innovació promoguts per les entitats i empreses instal·lades.

El Consorci busca atreure empreses de base tecnològica i/o del sector serveis; laboratoris, tant públics com privats; i organismes públics relacionats amb els àmbits de l'agroindústria, les tecnologies dels aliments i la innovació en processos de producció i transformació agroalimentària. També dona cabuda a la biomedicina, l'enginyeria mecànica o la informàtica, tot basat en tecnologia i activitats avançades.

El Parc també actua com a imant per al teixit empresarial de l'Estat o de les regions mediterrànies i ja ha ingressat en la prestigiosa Associació Internacional de Parcs Científics (IASP), una entitat fundada l'any 1984 per vetllar pel desenvolupament de parcs científics i tecnològics d'arreu del món. Per això, la IASP ha creat una xarxa de transmissió de coneixement on s'integren més de 300 parcs definits com "una organització gestionada per professionals especialitzats que tenen per objectiu incrementar la riquesa i el benestar de la seva comunitat promocionant la cultura de la innovació i la competitivitat de les seves empreses i institucions basades en el coneixement".

EL PARC JA HA INGRESSAT EN LA PRESTIGIOSA ASSOCIACIÓ INTERNACIONAL DE PARCS CIENTÍFICS

En aquests moments, ja hi ha instal·lades al Parc 25 empreses, entre les quals hi ha Soluziona, el Consorci Lleidatà de Control, l'Institut Tecnològic de Lleida (adscribit a la Xarxa de Centres de difusió tecnològica del Cidem), l'Institut Català de la Fusta, Ilcirm SL – Aldabert&Bellet Controls electrònics, Sofos Solar SLL i Eguren R+D Solutions, i diverses noves activitats empresarials generades recentment amb l'assessorament i l'aixopluc del viver d'empreses del Parc.

La seu del Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari, a la ciutat de Lleida, és ubicada estratègicament prop de les principals xarxes de comunicació de l'Estat, amb accés directe a la xarxa d'autopistes i a l'alta velocitat ferroviària. El Parc reuneix tot el necessari perquè més empreses nacionals i internacionals es continuïn interessant per aquest ambiciós projecte català.

Sara Bosch

Vista sud del Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida.

PCTAL

LA REENCARNACIÓ DE L'ART MODERN

LA MORFINA POSSEIRÀ DE NOU LA JOVE INCONFORMISTA, EL BOTIGUER ESBRONCARÀ EL FILL ARTISTA, EL MISTERI PLANARÀ PER LES LLARS MÉS IRREPROTXABLEMENT BURGESES. LA CULPA LA TÉ L'AJUNTAMENT DE SITGES, QUE HA PERMÉS QUE SANTIAGO RUSIÑOL ENCARNI DE NOU L'ARTISTA MODERN, 75 ANYS DESPRÉS DE MORIR.

És una jove sortida del seu pinzell, segur. Els cabells i la mirada foscos, l'aire lànguid, el posat somniador. Però la poesia que desprèn no és esmorteïda, sinó viva i trencadora; així ho demostra la radicalitat del contrast

entre blancs i negres, o el roig encès d'una flor. Enguany és una bona ocasió per redescobrir el mite de la dona modernista que va encisar Santiago Rusiñol, però que no va aconseguir apartar-lo de la realitat punyent: la solitud, la incomprensió entre una burgesia fascinada per les aparences i uns artistes obsessionats per capgirar l'ordre social, la lluita impossible per la saviesa del doctor Faust. Una dona que tampoc va poder evitar que l'artista se li escapés entre els frondosos jardins de Granada i Aranjuez o els estrets carrers de Sitges en un íntim desig de confondre's amb el paisatge estimat.

Però la petja de Santiago Rusiñol, que encara és viva 75 anys després, no es redueix als seus quadres. L'Ajuntament de Sitges farà reviure la disbauxa de les Festes Modernistes, brillantarà les formes sinuoses del metall forjat del Cau Ferrat i impulsarà a finals d'any la

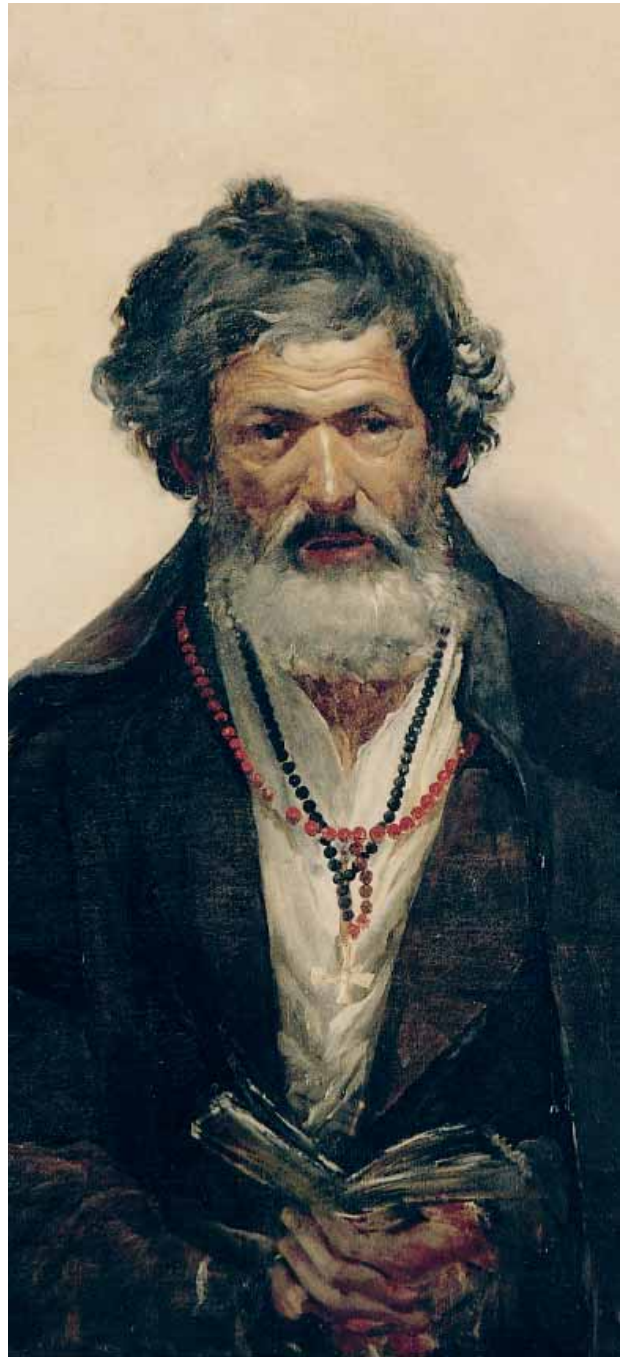
Santiago Rusiñol va ser el líder del modernisme literari i pictòric, un artista total de projecció internacional.

reedició de *L'Auca del senyor Esteve* (Edicions 62). Els actes per recordar aquest artista total, de projecció europea i reconeixement internacional, es clouran el juny de l'any que ve.

Una de les vies per redescobrir-lo és visitar la web de l'Any Rusiñol (www.rusinolsitges.com). Aquí es recorda com el pintor, escriptor, col·leccionista i dramaturg va néixer a Barcelona en el si d'una família d'industrials del tèxtil provinent de Manlleu. Malgrat ser hereu de l'empresa familiar i d'estar casat i tenir una filla de pocs mesos, Rusiñol, a l'edat de vint-i-vuit anys, marxa al barri de Montmartre de París entre 1889 i 1893. Exposa als Salons de París i mostra la seva obra a la Sala Parés de Barcelona amb una clara finalitat revulsiva. Acompanyat del també pintor Ramon Casas, de l'escultor Enric Clarasó i del crític d'art Raimon Casellas, es proposa remoure les aigües de l'estancada vida cultural barcelonina, i participa en el projecte dels joves intel·lectuals modernistes aplegats a l'entorn de la revista *L'Avenç* (1889-1893). Així es converteix en el cap més visible del Modernisme. Hi contribueix la capacitat de construir-se la imatge de l'artista modern, sacerdot de l'art i defensor de l'art per l'art en una societat materialista i prosaica, i de convertir aquesta imatge, amb el suport de la literatura i de l'activitat pública, en un mite. Així s'entén la relació que va mantenir el pintor amb la vila de Sitges, la Blanca Subur, Meca del Modernisme, a partir de 1891, la creació del Cau Ferrat com a Temple de l'Art, i l'organització de les provocadores festes modernistes i de performances com la dansa serpentina o el monument al Greco, entre 1892 i 1899.

Com segueix explicant la web, "la producció pictòrica i literària d'aquests anys comparteix el to agredolç i el distanciament irònic o líric amb què el jo de l'artista s'encara a la realitat. Una realitat que, a final de segle XIX, en plena crisi del positivisme, reclama noves vies d'aproximació que superen els límits de la raó i recuperen l'emoció, la suggestió i la intuïció com a formes de coneixement. A aquests pressupòsits, que situen Santiago Rusiñol en l'òrbita del simbolisme europeu, responen programàticament alguns dels textos publicats a *L'Avenç*, especialment *Els caminants de la terra* o *La suggestió del paisatge* (1893), els primers poemes en prosa de la literatura catalana. L'any 1896, amb vint textos més, van passar a formar part del llibre *Anant pel món*, l'obra que perfila el model d'artista modern a imatge i semblança d'un individu hipersensible i refinat, escèptic i separat del món, modernista compromès i defensor ultrat de la poesia contra la prosa de la moderna societat burgesa. És la veu d'aquest artista-sacerdot la que resa les *Oracions*

a *la Bellesa* (1897) en el que es pot considerar el primer llibre de poemes en prosa publicat a Espanya, la que es fa ressò de les *Impresiones de Arte* (1897) recollides

ARENALIA

El doctor Faust, una interpretació del mite de Goethe.

dels articles publicats a *La Vanguardia* per l'artista durant els seus viatges a París, a Florència i a Andalusia, tot un compendi de teoria estètica, i del repertori de *Fulls de la vida* (1898), un recull de narracions breus i de poemes en prosa de factura decadentista que constitueix la gran pedrera de la producció dramàtica posterior de Santiago Rusiñol.

Entre 1889 i 1899, Santiago Rusiñol porta a terme, en carn pròpia, el repte de l'artista a convertir la creació artística en una via d'exploració dels límits. A aquesta exploració hi va contribuir l'addicció a la morfina, que va determinar la vida i l'obra de l'artista a partir de 1894, data que coincideix amb la creació de dues de les pintures més emblemàtiques de Rusiñol, *La morfina* i *La medalla*, i el descobriment d'un dels temes per excel·lència tant de la pintura com de la literatura de Rusiñol: el jardí abandonat. La cura de desmorfinització a què es va sotmetre l'artista a partir de 1899 i la intervenció quirúrgica que, un any després, el va deixar amb un sol ronyó, van fer allunyar l'artista de l'abisme i el van fer entrar en una nova etapa creativa, marcada per la dedicació al teatre amb mires cada vegada més comercials i a l'especialització en la pintura de jardins

La Morfina, (1894), de S. Rusiñol. Oli sobre tela 88,5 x 115 cm. Museu Cau Ferrat, Sitges.

arreu de la geografia catalana i espanyola, amb breus però significatives incursions a Itàlia". És llavors que es reconcilia amb la família.

L'Any Rusiñol recorda que "amb la publicació del poema líric en un acte amb il·lustracions musicals de Joan Gay titulat *El jardí abandonat* i de l'edició de la carpeta dels *Jardins d'Espanya*, el 1903, un recull dels quaranta millors jardins de Rusiñol acompanyats d'una mostra de la poesia dels seus poetes preferits, Rusiñol sembla acomiadar-se de l'art entès com a exploració del jo i començar a assajar les maneres d'arribar al gran públic. És significatiu, en aquest sentit, que una peça com *L'alegria que passa*, quadre poemàtic en un acte amb il·lustracions musicals d'Enric Morera, concebuda en el marc del Teatre Íntim d'Adrià Gual i estrenada enmig d'una aurèola de refinament i avantguardisme, sigui l'obra que entronitzi Santiago Rusiñol sobre les taules del Teatre Romea, només potenciant aquells elements més efectistes de l'obra. A partir d'aquest moment i fins al 1930, les estrenes, els èxits i les polèmiques del teatre de Rusiñol formen part de la història del teatre català". Entre moltes altres, *Cigales i Formigues*, *Llibertat!*, *El pati blau* o *Els jocs florals de Canprosa*. I *L'Auca del senyor Esteve*, la gran novel·la sobre la Barcelona moderna.

Però malgrat l'opció pel gran públic, Rusiñol no s'acomoda. Des de la revista humorística *L'Esquella de la Torratxa* combat el Noucentisme, i en especial, la seva tribuna, el 'Glosari' de Xènius que publica el diari *La Veu de Catalunya*. Rusiñol replica amb la creació de Xarau i d'un 'Glosari' alternatiu (1907-1925). Dels textos de Xarau en van sortir uns quants llibres importants, com *L'illa de la calma*, o *Coses Viscudes* i *Màximes i mals pensaments*.

Rusiñol defensava així una de les dues concepcions de l'art i la societat que es combatien en la vital Catalunya de principis de segle. Va sortir prou airós del combat perquè, en morir el 1931 a Aranjuez, ja feia anys que s'havia convertit en un dels grans referents de l'art català.

Sandra Buxaderas

Encens i fum, amb dona rusiñoliana de protagonista.

CATALUNYA: UN PLATÓ DE CINE

LLUMS, CÀMERA I ACCIÓ! AIXÒ ÉS EL QUE ES POT SENTIR A QUALSEVOL RACÓ DEL TERRITORI CATALÀ AMB EL SUPORT DE L'ENTITAT **BARCELONA-CATALUNYA FILM COMMISSION** (ANTIGA **BARCELONA PLATÓ**), REINVENTADA AL FEBRER PER PROMOURE CATALUNYA COM UN GRAN PLATÓ DE CINEMA. AQUESTA OFICINA DE FILMACIONS POTENCIA LA INDÚSTRIA AUDIOVISUAL APROPANT-SE A LA LÍNIA D'ALTRES MODELS EUROPEUS, COM **LA TORINO-PIEMONTE**, **LA ROMA-LAZIO** O **LA BERLIN-BRANDENBURG FILM COMMISSION**.

Pel·lícules com *Todo sobre mi madre*, del popular director Pedro Almodóvar; *Mar adentro*, d'Alejandro Amenábar; *Darkness*, de Jaume Balagueró; *Soldados de Salamina*, de David Trueba, o *El Perfum*, de Tom Tykwer, són alguns dels llargmetratges fets als carrers i centres públics de Barcelona.

Després de deu anys en funcionament, *Barcelona Plató* s'havia quedat petita. Fins ara, s'han facilitat més de 8.500 rodatges i 450 localitzacions. La majoria han estat publicitaris (42%), seguits de programes de televisió (19%) i curtmetratges (15%). Les pel·lícules han suposat el 5% però són les que li han donat més notorietat.

Aquest èxit s'ha volgut estendre a la resta del territori, que ara també pot convertir-se en un espai de rodatge per unes hores, uns dies o fins i tot mesos amb l'ajuda de *Barcelona-Catalunya Film Commission*. Aquesta entitat pertany a l'*Association of Film Commissioners International* (AFCI), l'organització oficial de les comissions internacionals de cinema que contacta amb productors de cinema i televisió. Amb un pressupost global de 700.000 euros com a fruit de la col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i el Departament de Cultura de la Generalitat, la *Barcelona-Catalunya Film Commission* ofereix un servei de suport a companyies de producció audiovisual més enllà de l'àrea metropolitana de la ciutat.

Directors que localitzin les produccions a Catalunya no en falten. A l'abril, el jove cineasta Albert Serra va rodar íntegrament *Honor de cavalleria* a escenaris naturals de l'Alt Empordà, una pel·lícula seleccionada a Cannes 2006. Ventura Pons va escollir la platja de Montgat (Maresme) per concloure al juliol el rodatge de *La vida abismal*, basada en la novel·la de Ferran Torrent. També al juliol, l'actriu nord-americana Julian Moore va rodar les primeres seqüències de *Savage Green* a Barcelona i Cadaqués.

Moment del rodatge d'*El Perfum* al Laberint d'Horta.

LA BARCELONA-CATALUNYA FILM COMMISSION OFEREIX UN SERVEI DE SUPORT A COMPANYIES DE PRODUCCIÓ AUDIOVISUAL MÉS ENLLÀ DE L'ÀREA METROPOLITANA DE LA CIUTAT

PRODUIR I EXPORTAR CINEMA CATALÀ

El cinema produït a Catalunya convenç cada dia més espectadors. L'any passat ja va aconseguir arrabassar dos punts de quota de mercat a les grans produccions de *Hollywood*, i es va situar en el 5%. Això va ser possible gràcies a llargmetratges com *Tapas*, de José Corbacho i Juan Cruz; *Princesas*, de Fernando León de Aranoa; o *La vida secreta de las palabras*, d'Isabel Coixet. Aquest 2006, les produccions catalanes podrien arrossegar encara més espectadors, si es té en compte la gran acollida que ha tingut a les sales de cinema la pel·lícula

BARCELONA-CATALUNYA FILM COMMISSION

Preparació del rodatge de *Salvador*, de Manuel Huerga, a la Plaça Universitat.

EL DESEO

Moment del rodatge de *La Mala Educación* al pati de les Escoles Pies d'Allella.

BARCELONA-CATALUNYA FILM COMMISSION

Rodatge en un carrer de l'Eixample reproduint la Barcelona dels anys setanta.

Salvador, de Manuel Huerqa, que narra la commoció internacional per una de les darreres execucions de la dictadura franquista, la de l'anarquista català Salvador Puig Antich. L'ascens del cinema català és una nota especialment positiva, ja que l'informe de l'Observatori Audiovisual Europeu detecta menys assistència als cinemes a Espanya i la resta d'Europa.

La creació el juliol passat de la societat mercantil *Mesfilms Inversions SL* també pot ajudar a revitalitzar els platós catalans. La nova societat coproduirà llargmetratges i aportarà finançament a les productores catalanes. Tot per afavorir un creixement sostenible a llarg termini de la producció audiovisual catalana i augmentar-ne l'exportació als mercats nacionals i internacionals.

Mesfilms Inversions SL neix doncs amb una clara vocació comercial i de rendibilitat. La societat és formada per l'Institut Català de Finances Holding, SAU (ICF Holding), l'Institut Català de les Indústries Culturals (ICIC) i Televisió de Catalunya, SA (TVC), que aporten un capital total de tres milions d'euros.

FESTIVALS APARADOR

Nombrosos festivals avalen la capacitat de producció cinematogràfica a Catalunya. Només cal mencionar el

Festival Internacional de Cinema de Catalunya - Sitges www.cinemasitges.com, que enguany se celebra del 6 al 15 d'octubre i s'inaugura amb *El laberinto del fauno*, una pel·lícula dirigida per Guillermo del Toro i interpretada per Sergi López i Ariadna Gil. Un altre dels noms protagonistes d'aquesta edició és David Lynch, coincidint amb el 20è aniversari de l'estrena de *Blue Velvet* al festival.

Altres exemples de la bona salut de què gaudeix el cinema a Catalunya són el *Festival Internacional de Cinema de Medi Ambient* www.ficma.com, el *Clam Festival Internacional de Cinema de Navarres* www.clamfestival.org, el *Festival Europeu de Curtmetratges de Reus* www.pocc-fec.com/reu/index.html o el *Festival Internacional de Drets Humans* www.elcinetedrets.org.

Pel·lícules com *Una casa de locos (L'auberge espagnole)* són famoses arreu del món pel sol fet de mostrar com comparteixen un pis barceloní un grup d'estudiants europeus de diferents nacionalitats. La marca "Barcelona" va convertir el film en "la comèdia més taquillera de l'any 2001" a l'Estat espanyol. Ara és el torn de Catalunya, que pot transformar-se en un immens plató cinematogràfic per a qualsevol producció audiovisual. *To be continued...*

Sara Bosch

FENT FORAT A ALEMANYA

ALEMANYA HA OBERT LES PORTES DE BAT A BAT A LA CULTURA CATALANA. NO NOMÉS LI DEDICA LA PROPERA EDICIÓ DE LA MECA LITERÀRIA MUNDIAL, LA FIRA DEL LLIBRE DE FRANKFURT, SINÓ QUE A LA MATEIXA CIUTAT ACABA DE NÉIXER EL CENTRE DE CATALANÍSTICA.

A la universitat alemanya de Karlsruhe, un pulcre còdex medieval pinta de colors les línies imaginàries que dibuixen en l'aire els pensaments d'un vell barbut enèrgic i incisiu. És un dels molts dibuixos del *Breviculum*, el codi medieval més valuós de la cultura catalana, datat de 1323 i on apareix profusament il·lustrada la figura de Ramon Llull. El filòsof, místic i missioner català va tenir un gran predicament a l'Alemanya d'aleshores. I encara molts segles després, Leibniz s'inspirava en l'Ars lul·liana per bastir el seu pensament filosòfic.

Però la influència a Europa d'una de les cultures més potents de l'edat mitjana va anar apaivagant-se amb els segles; cohibida primer pel prestigi de la seva veïna, colonitzadora d'Amèrica, i perseguida després, la seva llum va empal·lidir i només va generar l'interès d'un grapat de persones cultes al continent. Quan li va arribar la Renaixença i l'eclosió literària, jugava contra una inèrcia de segles i sense l'ajut d'un estat que, ben al contrari, durant les dues dictadures del segle va tractar d'aniquilar-la. Però la fi del franquisme va canviar les coses. Els nous aires no bufaven només a l'Estat espanyol. Els alemanys, desitjosos de girar pàgina, van interessar-se de sobte per cultures que, com la catalana, havien estat perseguides per algun dels feixismes europeus. A més, en el cas del català, no ho tenien gaire difícil per detectar-la: milers i milers d'alemanys, aviat milions, han anat visitant en els darrers anys les terres de parla

Els estudiants de català de la Universitat de Frankfurt tenen una biblioteca de luxe.

La biblioteca s'enriqueix constantment amb noves adquisicions.

catalana, sobretot a Catalunya i Mallorca. L'interès de persones del món cultural era qüestió de temps. I, efectivament, es va materialitzar el 2005 quan Volker Neumann, llavors director de la Fira Internacional del Llibre de Frankfurt, va impulsar la candidatura de la cultura catalana com a convidada d'honor el 2007. Aquest octubre la convidada ha estat la cultura de l'Índia, que dona el relleu a la catalana.

En la difusió de la cultura de Ramon Llull a Alemanya hi han jugat un paper clau persones com el catedràtic de Filologia Til Stegmann, que va començar a recopilar obres literàries catalanes fa dècades. Fins al punt que la universitat on ensenya, la de Frankfurt, acull la major biblioteca en català del món, amb més de 33.000 volums. En aquests moments n'està digitalitzant els fitxers.

Ara l'obra d'Steggmann cristal·litzarà en el Centre de Catalanística que aquest octubre s'inaugura i que comptarà amb el suport de l'Institut Ramon Llull. Els primers anys, l'entitat vol fer un inventari de la presència catalana a Alemanya: repertoris de quadres i escultures a museus alemanys, agermanaments entre ciutats, estudis de la llengua, patrimoni bibliogràfic, activitats d'estudiosos i les seves publicacions...

L'entitat, diu Stegmann, no serà purament acadèmica o del món de la filologia, sinó un centre creatiu. Ho demostra el fet que l'acte d'inauguració va anar acompanyat d'una exposició de pintures inspirades en el romànic català i amb la muntanya del Canigó com a símbol i un homenatge al *Cant dels Ocells* de Pau Casals. El Centre no descuidarà tampoc els cursos de cultura catalana per internet i la difusió de mètodes avançats d'aprenentatge de la llengua. Sense oblidar, naturalment, les arrels, que no debades a la vitrina de l'entrada del Centre a Frankfurt hi ha, també, una reproducció del *Breviculum* de Ramon Llull.

Sandra Buxaderas

“A la literatura catalana no li falta pes, només li cal ser més coneguda”

DE PARES ALEMANYS, TIL STEGMANN VA DOCTORAR-SE EN FILOGIA A HAMBURG AMB UNA TESI SOBRE CERVANTES QUE VA SER PREMIADA PELS ESTUDIOSOS DEL QUIXOT. VA CONÈIXER JOSÉ HIERRO, CAMILO JOSÉ CELA, DÁMASO ALONSO. VA ESTUDIAR LES LITERATURES PORTUGUESA, ITALIANA, FRANCESA I ANGLESA. FINS I TOT VA ENCURIOSIR-SE PEL DANÈS, L'ÀRAB, EL GREC, EL ROMANÈS... I UN DIA VA DESCOBRIR EL CATALÀ, LA LLENGUA DE LA CIUTAT QUE L'HAVIA VIST CRÉIXER, I QUE LI HAVIA ESTAT ESCAMOTEJADA PER LA REPRESSIÓ FRANQUISTA. ARA ÉS EL GRAN PREDICADOR DE CATALUNYA A ALEMANYA.

Per què aquesta dedicació al català?

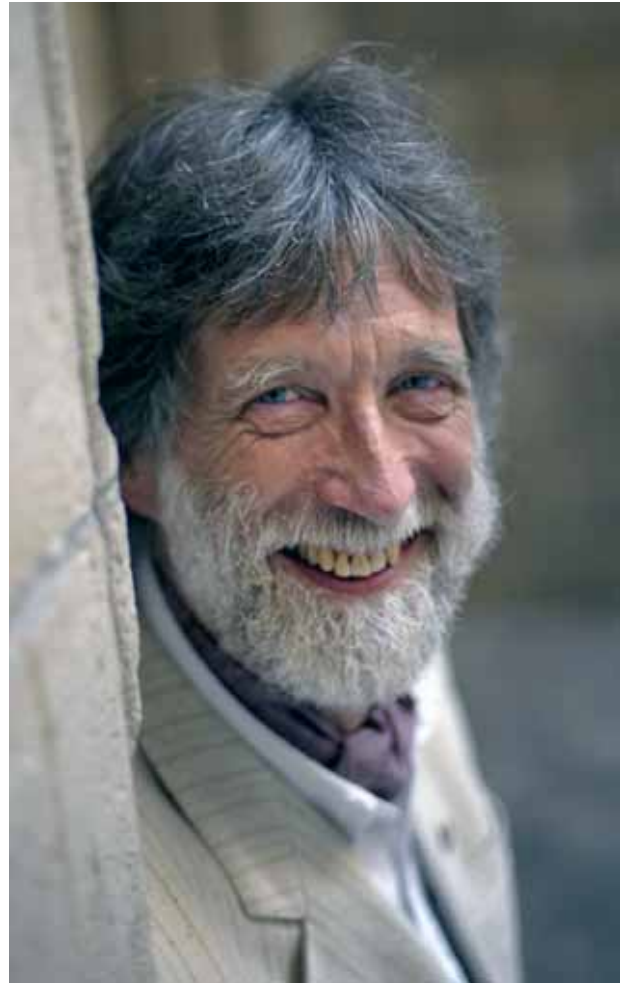
Per una raó biogràfica. Vaig néixer a Barcelona el 1941; el meu pare era el director del Col·legi Alemany. I al carrer, només se'm parlava en espanyol. Jo vaig descobrir que existia una llengua pròpia de la meua ciutat quan ja tenia 18 anys i en feia vuit que havia tornat a Alemanya. Quan en tenia 30, em vaig posar a aprendre'l. Va ser el meu moment de conscienciació.

Ja, però sent alemany, què és el què l'empeny a dedicar-s'hi tant? Què l'ha fet apassionar-s'hi?

Un sentiment de revolta contra una injustícia. El fet que la llengua de la meua ciutat natal m'havia quedat prohibida, ofuscada. Això em va fer reaccionar positivament per recuperar aquesta mancança. Llavors em vaig conscienciar i vaig començar a treballar pel coneixement del fet català a Alemanya, ja que veia que el que m'havia passat a mi, passava a tots els alemanys. I així em va caure el paper de fer d'ambaixador de Catalunya.

I ara, què en saben, els alemanys, de Catalunya?

L'any 1978 vaig organitzar unes primeres amplíssimes setmanes catalanes a Berlín, i em vaig adonar que era la primera informació que rebia el públic alemany. Va

XAVIER BERTRAL

Stegmann s'ha apassionat per la cultura catalana.

tenir molt de ressò a la ràdio i la televisió, també perquè havia acabat la dictadura.

Jo diria que no pot ser millor el paper que la ciutat de Barcelona juga en l'opinió pública alemanya, així com persones com Montserrat Caballé, Pau Casals, Dalí, Miró, Tàpies, Gaudí... Tot això ha impulsat que els alemanys sàpiguen on és Catalunya, i fins i tot saben que les Illes Balears són de parla catalana.

Això arriba al clímax en el fet que la cultura catalana sigui la convidada l'any que ve a la Fira Internacional del Llibre de Frankfurt. Que el gremi d'editors hagi acceptat la proposta, demostra que també en aquest món el fet català és molt conegut.

Al principi la nova direcció de Frankfurt estava una mica desinformada, tot i que ara ha canviat...

En una primera fase hi havia un cert desconeixement per part dels alemanys, motivat també per la inseguretat que els mateixos catalans mostraven cap a fora. Tinc la

impressió que la comissària catalana del projecte de Frankfurt ho té claríssim que la literatura a presentar és en llengua catalana, que és la que rebrà els diners públics de l'Institut Ramon Llull, i a part d'això hi ha possibilitat de donar ajuts destinats a la indústria cultural als editors, que tenen la llibertat de presentar autors de la llengua que sigui. A mi m'agradaria que quedés claríssim que només es presentaran escriptors en català però comprenc que els editors han de vendre i que la Fira és comercial. La discussió s'hauria de tranquil·litzar, i mantenir una bona presència de la cultura en llengua catalana i de Barcelona i dels editors catalans com a importantíssim centre mundial de l'edició.

Així doncs, els catalans tenen complexos?

Malhauradament, sí. Encara segueix una mica en peu la inseguretad d'autodefinir-se veritablement com a català, i de definir-se en la llengua pròpia. Ara bé, una identitat entre dues cadires és una identitat insegura. Si un vol assegurar-ne el futur, ha de definir-se en la identitat catalana. Hi ha una minoria de catalans i d'habitants dels Països Catalans que ho tenen clar que, sense una adhesió seva al 100% a la llengua i a la seva catalanitat, no asseguraran el futur del fet diferencial català. Alhora, som ciutadans europeus i del món. Per això advoco per un plurilingüisme modern, de tothom. Especialment dels catalans, que ja saben més d'una llengua i això és un bon inici. El bilingüisme ha de ser l'entrada cap a altres llengües romàniques i per l'interès cap a totes les altres llengües del nostre voltant. No vull dir que tothom sàpiga parlar moltes llengües però sí interessar-s'hi per poder-s'hi fer entendre. Saber comprendre un italià i contestar-li en català, parlar amb

Stegmann és catedràtic a la Universitat de Frankfurt.

un alemany a poc a poc, saber parlar anglès amb bona pronúncia encara que en sàpigues poc. Cal repartir els anys a saber moltes llengües: millor una mica menys d'anglès i una mica més d'alemany. Això és una manera europea de convivència.

No és un camí fàcil, el plurilingüisme.

Encara no hi ha escoles veritablement europees, caldria unes metes pedagògiques més plurilingües. Posar en contacte joves en diferents llengües vol dir obrir-los a la solidaritat, motivar-los a no considerar cap altra llengua com una cosa estranya, que fa por. Tenir una obertura cap a altres cultures europees és, al meu entendre, l'única manera que nosaltres, com a pobles diferents, puguem conviure pacíficament. Conèixer-nos, saber una mica les nostres respectives llengües, és la millor manera de civilitzar l'agressivitat humana que tenim tots a dins. Si aquells espanyols que ara són monolingües i jacobins, i enemics d'altres llengües, fessin un esforç molt major per entendre el català o el gallec, això crearia una situació política més respectuosa amb les nacions que conviuen a la península ibèrica.

Vostè mateix es va doctorar en Cervantes i ara és un defensor de la llengua catalana. El català i el castellà no són amors incompatibles.

El que jo preconitzo és l'obertura a totes les altres cultures, i l'espanyola no és una excepció. El que els cal als catalans és que el contacte amb la cultura espanyola no catalana es reparteixi amb les altres; l'espanyol no pot ser tan preponderant, no pot acaparar tanta atenció, millor una mica més de francès i no tanta direcció automàtica cap a la cosa espanyola, cal ser europeu. El català no ho té fàcil i necessita ajuts per tots costats, també de les multinacionals, per mantenir-se com a llengua central dins una gamma àmplia de llengües.

La identitat es pot defensar en positiu? Ho parlava vostè en una conversa amb el filòsof Raimon Panikkar.

Sí, cada europeu pot defensar-la en positiu, lligar-la a la solidaritat europea, fins i tot mundial. El que diu Panikkar és molt interessant, ell en realitat m'obria els ulls dient que això de només sentir-te en contra d'un altre, no és la manera de fer. El que has de fer és estimar les teves pròpies coses i estimar les dels teus veïns.

Quina és la identitat catalana, vista de fora?

Els tòpics funcionen amb algunes persones, i amb altres no, independentment de la nacionalitat. Hi ha diferències més grans dins una mateixa cultura que entre un català i un alemany mitjà.

Vostè que ha estudiat les literatures romàniques, veu la catalana al nivell de les més conegudes?

Sí, l'escriptor Joan F. Mira farà una lliçó magistral a la Fira de Frankfurt i estic segur que deixarà tothom bocobadat. A la literatura catalana no li falta pes, li falta

Amb la família, al Palau de la Generalitat, en rebre el Premi Internacional Ramon Llull.

coneixença. Tenim aquest mal costum de considerar només importants les literatures alemanya, francesa, anglesa, italiana i espanyola, i aquí acabem. Releguem la producció holandesa, sueca o hongaresa a un segon rang.

Potser a la catalana li cal un premi Nobel per difondre's millor?

El fet que sigui la literatura convidada a la Fira de Frankfurt ja és com un Nobel, i a més, ben repartit entre tots els autors catalans... Però els actes promocionals són una cosa puntual. Jo advoco perquè siguin les escoles europees que eduquin els petits en el respecte i el coneixement de les literatures del món. Que sàpiguen algun nom d'un autor hongarès, holandès o català, i que sàpiguen que aquestes literatures han tingut escriptors que han fet una aportació important a la cultura mundial.

Aquestes literatures s'haurien d'unir per fer una mena de lobby internacional?

Des de fa 20 anys, Eslovènia i Catalunya s'han fet antologies mútues d'escriptors, per exemple. És una política del Pen Club català, que ho té molt clar que la solidaritat amb altres literatures conegudes és bona. Si vols ser conegut a l'exterior, al mateix temps has de mirar que altres cultures i literatures siguin presents a Catalunya.

El que vostè proposa és veritablement una cosa important. Aquestes llengües es podrien unir no en contra de les

grans literatures, però sí que podrien apel·lar al sentit de justícia que tothom té dins seu. Poden dir als lectors: no feu més rics als rics, sinó reserveu un bon espai solidari i respectuós a les altres literatures.

Sandra Buxaderas

“LITERATURES COM LA CATALANA, L'HONGARESA O L'HOLANDESA PODRIEN UNIR-SE PER DEMANAR ALS LECTORS QUE NO FACIN MÉS RICS ALS RICS, I QUE RESERVIN UN ESPAI SOLIDARI I RESPECTUÓS A LITERATURES NO TAN CONEGUDES”

SINGULAR SIMPLICITAT

UN PERSONATGE DE SIMPLICITAT QUASI FAULKNERIANA COM LA COLOMETA, UNA SUPERVIVENT MÉS DE LA GUERRA CIVIL AL BARRI DE GRÀCIA DE BARCELONA, ÉS EL PERSONATGE DE LES LLETRES CATALANES MÉS CONEGUT AL MÓN. AMB TOT, *LA PLAÇA DEL DIAMANT* NO ÉS L'ÚNICA GRAN NOVEL·LA DE MERCÈ RODOREDA.

PER MARTA PESSARRODONA*

En aquest moment de recuperació de Catalunya, és difícil i, a la vegada, engrescador, pensar en la societat i en la cultura dins de la qual va aparèixer aquesta novel·la. Ens hem de situar al 1962, any en el qual moria un dels pocs editors catalans que existien, Josep Cruzet, i es creava una editorial amb ambició de normalitat, Edicions 62, de nom ja prou eloqüent. Pràcticament, tan sols apareixia una revista cultural en llengua catalana, *Serra d'Or*, i, naturalment, no circulava cap diari, ni s'escoltava cap emissora de ràdio... en llengua catalana. Per adobar-ho, l'editor de *La plaça* s'havia exiliat al 1939, com l'autora. Em refereixo a Joan Sales i el Club dels Novel·listes. Una *maison d'édition* amb capital (magre) també de l'exili i de la narrativa, perquè hi participava Xavier Benguerel, encara exiliat a Xile. Per altra part, l'autora, Mercè Rodoreda (Barcelona, 1908-Girona, 1983), era pràcticament una desconeguda per al públic català, perquè la novel·la que havia iniciat la seva fama, *Aloma* (1938), no era a l'abast del públic lector. Això no obstant, en dos anys s'exhauria la primera edició (de dos mil exemplars) de *La plaça del Diamant*, un fet totalment insòlit en aquells anys. En canvi, al món "normal", en aquell 1962 apareixien dues novel·les molt distintes que, com *La Plaça*, significarien un abans i un després en les seves literatures respectives. Em refereixo a *The Golden Notebook*, de Doris Lessing, i *Tiempo de silencio*, de Luis Martín Santos. Hi ha algú que dubti que literàriament també hi ha *annus mirabilis*?

La plaça no és, a més a més, "la" novel·la d'una escriptora, sinó una de les seves obres, encara que la més traduïda i la més emblemàtica. Després d'un parèntesi d'edició de 24 anys (fa por pensar que si Rodoreda hagués mort als cinquanta anys, posem per cas, ens hauríem quedat sense *La plaça* i les novel·les que van seguir), l'autora a partir de terribles dificultats havia anat bastint, però, una obra narrativa (narració curta) i poètica notable, com amb el temps vam anar sabent i que, sens dubte, ens ajuden a explicar-nos

l'encant encara avui de *La plaça del Diamant*, que és ara el tema central del meu comentari. Una novel·la que no ho va tenir fàcil per arribar al públic lector, perquè va ser bandejada de l'única plataforma que tenia la cultura catalana en aquells anys, els premis. No cal ni dir que, en aquest punt, sobrevola el fantasma de James Joyce i l'odissea de publicació del seu *Ulisses* (1922).

¿Què va captivar els primers i posteriors lectors de *La plaça*? Per començar, la seva inoportunitat. Als anys seixanta, segurament encara interessava més l'estraperlo de la dura postguerra espanyola que, a Catalunya, tenia la nefasta companyia del genocidi a la seva cultura, que no pas l'embadaliment d'un menestral del barri barceloní de Gràcia per l'arribada de la República als anys trenta del segle passat. Em refereixo al Quimet, el marit de la Natàlia/Colometa de la novel·la. Un ebenista (i l'avi matern de l'autora havia estat un fuster de Terrassa!) que, com tants, l'engoleix la Guerra Civil. També, la

Mercè Rodoreda és l'escriptora catalana més coneguda internacionalment malgrat que, com James Joyce, també va tenir dificultats per rebre reconeixement entre els de casa.

“EN AQUELL 1962 APAREIXIEN DUES NOVEL·LES MOLT DISTINTES QUE, COM LA PLAÇA, SIGNIFICARIEN UN ABANS I UN DESPRÉS EN LES SEVES LITERATURES RESPECTIVES. EM REFEREIXO A *THE GOLDEN NOTEBOOK*, DE DORIS LESSING, I *TIEMPO DE SILENCIO*, DE LUIS MARTÍN SANTOS. HI HA ALGÚ QUE DUBTI QUE LITERÀRIAMENT TAMBÉ HI HA ANNUS MIRABILIS?”

tècnica de l'autora, que prescindeix del diàleg directe, i recolza tot el protagonisme narratiu en la Colometa, que des del primer capítol passa a formar part de la nòmina de personatges inoblidables.

Per seguir, si bé *La plaça* no és la primera novel·la sobre la Guerra Civil espanyola dins de la literatura catalana (recordem *Incerta glòria*, 1956, precisament de Joan Sales, l'editor també, que, en un principi, va arribar al lector terriblement mutilada per la censura imperant), sí és la que s'entronca amb la comèdia domèstica, que pot convertir-se en tragèdia, que ja al segle dinou va imposar Jane Austen en la literatura anglesa. Per dir-ho d'una altra manera, també em podria arrecerar en els *Fragmentos de interior*, de Carmen Martín Gaité, per cert, una autora que admirava profundament Mercè Rodoreda. És a dir, l'explicació històrica a través d'un personatge, en el cas Rodoreda la Colometa, que, per gènere, no pot participar directament en aquella contesa que ens narra. Això no obstant, hi participa, com molt bé sabem, tant com alguns personatges femenins d'Austen participaven indirectament a les Guerres Napoleòniques, el gran esdeveniment del seu temps.

Colometa, que havia de ser el títol de la novel·la, sortosament no és l'únic gran personatge rodoredià. Li fan companyia des d'Aloma fins a Teresa Goday de *Mirall trencat* (1974), sense oblidar un Adrià Guinart de la més estilitzada de les seves novel·les, *Quanta, quanta guerra* (1980) o el jardiner de *Jardí vora el mar* (1967). Qui vulgui reduir el gran talent narratiu de Rodoreda als seus personatges femenins, ho té cru, perquè fins els personatges masculins de segon rengle en les seves novel·les són impressionants: penso en el notari Riera del *Mirall*, per exemple.

PILAR AMERICH

La Colometa creada per Rodoreda és un personatge aparentment simple però d'una expressivitat única que ha arrossegat i commogut lectors de tot el món.

Avui per avui, Mercè Rodoreda i la seva obra segueix creant nous lectors per a la literatura catalana a casa i a fora. Entre els seus col·legues/admiradors, n'hi ha prou amb aportar els noms de Gabriel García Márquez (prologuista de l'edició alemanya de *La plaça*) o de Guillermo Cabrera Infante. A Martín Gaité, se li unia en l'admiració Rosa Chacel, per citar tan sols alguns autors. A casa, la lectura predilecta de l'adolescència, és, des de fa anys, *Aloma*, mentre el públic adult, generació re generació, segueix embadalint-se en la tragèdia de la Colometa, un personatge gairebé tan simple, en principi, com alguns personatges faulknerians. Perquè Mercè Rodoreda, una catalana sense estudis, va ser sempre una gran lectora que no es va refiar del seu indubtable talent. Una afició que tots els públics li aplaudim i li aplaudirem sempre.

**Poeta, traductora i autora de Mercè Rodoreda i el seu temps (2005).*

TORNA EL "NANO"

DES DEL BARRI DEL POBLE SEC ES CONTINUEN SENTINT PARAULES D'AMOR, TOT I QUE AQUESTA VEGADA S'HAN COMPOST A MENORCA. JOAN MANUEL SERRAT ASSABOREIX L'ÈXIT DEL SEU NOU DISC EN CATALÀ, *MÔ*, QUAN JA FA MÉS DE 40 ANYS QUE ES DEDICA PROFESSIONALMENT A LA MÚSICA.

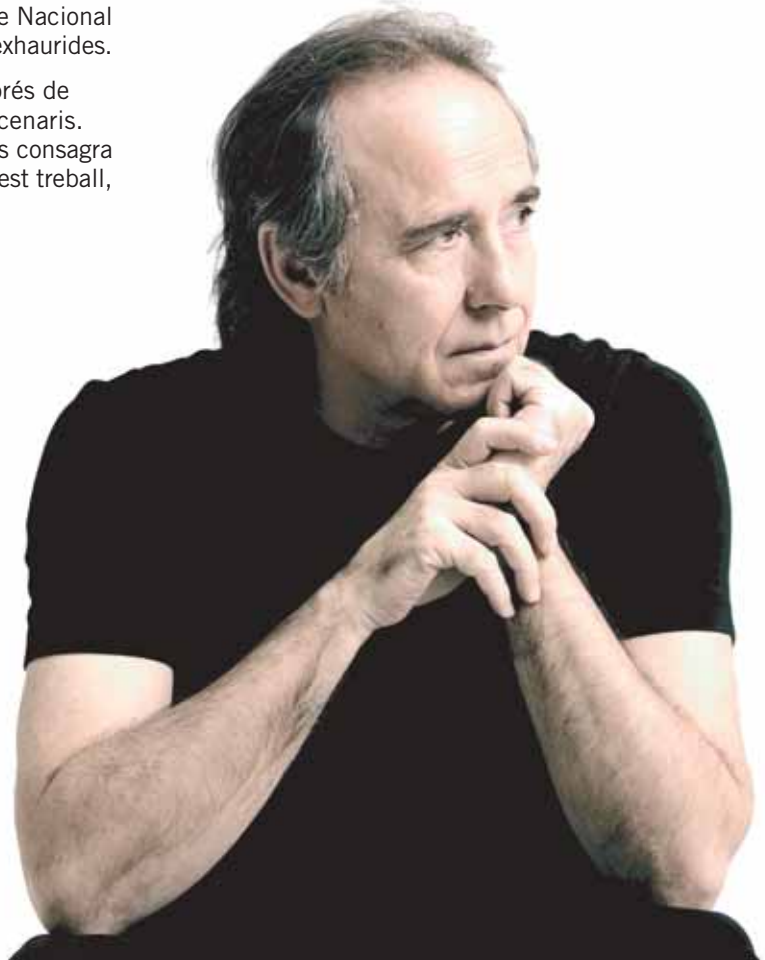
Aquest disc del cantant Joan Manuel Serrat, també conegut com el "Nano" del Poble Sec, és format per 12 noves cançons escrites íntegrament en català. El cantautor barceloní no havia publicat des de *Material sensible* (1989) un disc inèdit en aquesta llengua, fet que no li ha impedit arribar al número 1 de vendes a Espanya. Per rendir homenatge al seu particular refugi menorquí, el títol escollit per englobar aquest darrer treball es resumeix en *Mô*, ciutat descrita com un "Amagatall de vents furtius / Refugi de veles cansades". Com no podia ser d'altra forma, va ser a Maó on començà la gira que després va continuar amb 17 recitals al Teatre Nacional de Catalunya, que ja tenia totes les localitats exhaurides.

Aquesta veu reapareix discogràficament després de superar la malaltia que el va allunyar dels escenaris. Potser és per això que, de formes diferents, es consagra a la vida i a l'amor en totes les cançons d'aquest treball, la majoria escrites per ell.

Tot i que es declara com una persona "sense necessitat de vanitat, d'èxit, de reconeixement...", el cert és que aquest any Serrat ha nedat en l'abundància de títols i homenatges. A més de rebre la Medalla del Mèrit al Treball, al març va ser investit Doctor Honoris Causa per la Universitat Complutense de Madrid i al juliol li va ser entregada la Medalla d'Or de Barcelona, on el cantant va declarar que la ciutat "és com jo: mestissa, d'acollida, i poble de pobles". Per arrodonir encara més aquesta col·lecció de guardons, l'Ajuntament de Maó li concedeix ara la Medalla d'Or, la distinció més important del Consistori per premiar la defensa dels valors i peculiaritats de la ciutat.

Premis a part, Joan Manuel Serrat continua despertant l'admiració dels seus tant a Catalunya com a l'exterior. Les gires encara tenen parada a l'Amèrica del Sud, a països com Mèxic, Puerto Rico o l'Argentina, on en alguna ocasió ha reservat uns moments per visitar els catalans de fora, tal com va fer al Casal de Catalunya de Paranà. La particular veu del "Nano" ja forma part de la memòria sentimental d'unes quantes generacions d'arreu del món.

Sara Bosch

SONY BMG

Serrat en una imatge promocional del disc.

PARÍS ES LLIURA A RAIMON

LA PREMSA FRANCESA APLAUDIA AQUEST ESTIU L'OCASIÓ EXCEPCIONAL I ÚNICA D'ASSISTIR DE NOU A UN CONCERT DE RAIMON A L'OLYMPIA DE PARÍS. ARA EL SEGELL PICAP POSA A L'ABAST DE TOT HOM LA VEU DEFINIDA PELS FRANCESOS COM A *SUBTIL* I *MÍTICA*.

"Figura mítica de la cançó compromesa, el fenomen Raimon dura des de fa ja 40 anys. Punt de referència en la lluita per la democràcia, Raimon és un cantant i un poeta que aporta una veu pròpia i personal, lluny de les modes i dels circuits usuals de la música pop". Així presentava Raimon als seus oients Radio France International, que afegia que "des del primer concert a l'Olympia, Raimon ha guanyat un prestigi internacional confirmat per l'edició de més de 60 àlbums a tot el món i ha interpretat cançons una mica per tot arreu: els Estats Units, el Japó, Mèxic, Alemanya, Rússia, l'Argentina, Itàlia, la Gran Bretanya...".

L'ocasió mereixia tanta atenció: el cantant de Xàtiva es retrobava amb l'Olympia per quarta vegada, 40 anys després d'inaugurar l'idili amb París.

El diari de més prestigi, *Le Monde*, celebrava "aquest aniversari excepcional" amb una entrevista. També li plantaven el micròfon la cadena pública de televisió més escoltada, France2, i el diari *Libération*. Maurice Failevic de l'*Humanité* preferia els records personals de quan va sentir Raimon a la capital francesa el 1966: recordava "la vetllada emocionant i inoblidable", i encara es meravellava "d'aquell fervor, aquella increïble comunió amb el públic". *Le Monde Diplomatique* no només li dedicava un article sinó que el director, Ignacio Ramonet, no es va voler perdre el concert. També hi eren Ramon Chao, l'escriptor Jorge Semprún o el poeta George Raillard. El públic, entregat, va seguir aplaudint dempeus més de deu minuts després dels bisos. Havia celebrat amb Raimon cada peça, fins i tot la nova "Terra negra", inspirada en un quadre de Tàpies. Però, sobretot, va vibrar amb "El Vent" i "Diguem no".

Com explicava Àlex Vicente de l'*AVUI*, l'amor de París per Raimon va començar quan "el propietari de l'Olympia, Bruno Coquatrix, el va veure a la televisió i va remoure el món fins que va aconseguir que hi actués. Era la primera vegada que se sentia el català a la sala, fundada per un empresari d'origen barceloní, Joseph Oller. La premsa de l'època va comparar Raimon a Brassens, Dylan o al seu amic Pete Seeger". Ara aquest felicitat aniversari es pot reviuire en l'enregistrament del segell Picap. *S.B.S.*

JOEL ROBINÉFFE

Raimon ha fet vibrar l'Olympia quatre vegades des de l'estrena, el 1966.

Coneguem... El Museu Nacional d'Art

MIL ANYS D'ART EN UN MUSEU

HI HA UN MUSEU ÚNIC QUE REUNEIX QUASI DEU SEGLES D'ART DE CATALUNYA, A MÉS D'IMPORTANTES OBRES INTERNACIONALS. REINVENTAT L'ANY 2004, ALBERGA ROMÀNIC, GÒTIC, RENAIXEMENT, BARROC, MODERNISME, FOTOGRAFIA, DIBUIX, GRAVAT, CARTELLISME I NUMISMÀTICA. PARLEM DEL MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA (MNAC), UN ESPAI AMB LA MISSIÓ D'EXPLICAR L'ART CATALÀ EN TOTES LES FACETES I RELACIONAR-LO AMB L'ART DE LA RESTA DEL MÓN.

Amb totes les arts al seu abast, el MNAC combina una oferta cultural única a Catalunya. La sala d'art romànic, el primer moviment artístic català que va traspasar fronteres a Europa, reuneix algunes de les obres més importants del museu, encapçalades per l'absis central de Sant Climent de Taüll (Vall de Boí, Alta Ribagorça) amb la figura imposant del Crist en Majestat. Hi ha també imatges tallades en fusta, peces exclusives del romànic català. Amb simplicitat, i una nuesa intimista i alhora de gran potència expressiva, les talles representen la Mare de Déu amb el Nen, el Crucifix i els Davallaments de la Creu.

Entre elles hi ha la *Majestat Batlló*, una peça excepcional al món perquè conserva la policromia original. Representa Crist clavat a la creu en una composició rígida i frontal. La seva actitud, amb els ulls oberts i l'expressió serena,

La seu del MNAC, a l'antic Palau Nacional de la muntanya de Montjuïc.

Noia davant el mirall (posterior a 1515), de Ticià.

els braços rectes i horitzontals, representen el triomf de Crist sobre la mort. Se'n desconeix l'origen exacte, si bé se sap que va ser adquirida a un antiquari d'Olot per l'industrial Enric Batlló, de qui ve el nom amb què es coneix l'obra. La peça ocupa un lloc privilegiat en els estudis d'art romànic, tant en l'àmbit català com en l'europeu.

L'art romànic ocupa un lloc important al museu, però no és l'únic. Al MNAC també destaquen els grans pintors modernistes de finals del segle XIX i principis del XX, com Joaquim Vayreda, Marià Fortuny, Ramon Casas o Santiago Rusiñol. Més enllà de l'àmbit català, el museu competeix amb noms com el de Velázquez, amb l'obra *Sant Pau*, o el manierista *El Greco*, a més dels renaixentistes Fra Angelico, Ticià, *Il Tintoretto* i fins a l'exuberant Fragonard, passant pels barrocs Rubens i Canaletto, o l'impressionista Sisley, entre altres.

L'exposició permanent reuneix prop de 6.000 obres, tot i que el museu té a l'abast gairebé 250.000 peces. El Centre de Restauració del museu les conserva i les restaura constantment, i pot treballar també amb obres d'altres institucions que ho sol·licitin. Però un museu no és només una selecció d'obres exposades, i el MNAC n'és un clar exemple quan posa a l'abast del visitant un centre de documentació amb l'Arxiu General i la Biblioteca d'Història de l'Art.

L'arxiu administra els diferents fons documentals que custodia la institució. L'altre servei de recerca és la biblioteca, una peça clau del centre d'investigació del MNAC. Constitueix un espai imprescindible d'estudi i un punt de referència obligada per als historiadors de l'art ja que conté uns 125.000 volums i més de 2.500 títols de revistes nacionals i estrangeres especialitzades. Per tant, el MNAC reuneix sota un mateix sostre, no només deu segles d'art de Catalunya, sinó quatre branques de la museologia: conservació, restauració, documentació i difusió. Sens dubte, un complet aparador en català sense precedents.

Sant Pau (1619), de Velázquez.

Tàndem (1897), de Ramon Casas.

OBRES I VISITANTS DE TOT EL MÓN

Entre les exposicions temporals realitzades al MNAC destaca la de Caravaggio i la pintura realista europea, on es van reunir 85 obres d'artistes del segle XVII com a exemple de l'anomenada revolució caravaggista. L'exposició va atreure més de 195.000 visitants. Ara, i amb el títol Humberto Rivas. El fotògraf del silenci, el MNAC reserva un espai fins al desembre per a aquest artista argentí, que ha marcat un abans i un després de la fotografia catalana quan al 1976 arriba a Barcelona. Les fotografies de Rivas mostren llocs abandonats, normalment desproveïts de persones, com carrers deserts, parets nues i cases deshabitades. Es crea així un clima peculiar de silenci que parla per si mateix. La seva obra, descrita com a "intensa i potent", s'ha convertit en un referent per a les generacions actuals de fotògrafs.

Detall de les pintures murals de Sant Climent de Taüll (Vall de Boí, Alta Ribagorça).

UNA SEU AMB HISTÒRIA

La seu del MNAC es troba a l'antic Palau Nacional de la muntanya de Montjuïc, l'edifici construït amb motiu de l'Exposició Internacional de 1929 i que forma part de la silueta urbana de Barcelona. Amb un estil acadèmic i manierista, l'edificació va ser concebuda com a punt focal d'una perspectiva que comença a la Plaça d'Espanya; una projecció a la muntanya de Montjuïc que estava previst que s'enderroqués amb la cloenda de l'exposició. Aquest final mai va arribar i, després d'un temps com a museu, els Jocs Olímpics de Barcelona'92 van relançar l'edifici amb la celebració de l'acte d'inauguració oficial a la Sala Oval del Museu, una de les sales cobertes més grans d'Europa.

Amb el temps, es va decidir adequar aquest Palau Nacional com a seu del MNAC. L'any 1997 es va inaugurar la sala d'exposició permanent d'art gòtic i la col·lecció Cambó. Ja al 2004 les obres finalitzen amb la inauguració de les exposicions permanents d'art del Renaixement i el Barroc, dels segles XIX i XX, i amb les exposicions permanents de dibuixos, gravats, fotografia i numismàtica. També s'inauguren les oficines del Museu, el Centre de Restauració i la Biblioteca d'Història de l'Art. Altres nous espais són el restaurant, la cafeteria, la botiga i la llibreria, els auditoris i els espais per a tallers didàctics.

N'és la directora Maria Teresa Ocaña, que es va incorporar al març després de 20 anys al capdavant del Museu Picasso de Barcelona. Ocaña aposta ara per completar col·leccions del MNAC i per la investigació dels conservadors del museu amb els universitaris.

Sara Bosch

La sala de la cúpula del MNAC.

UNA CIUTAT, UN SENTIMENT

TARRAGONA VIU EMOGIDA AMB EL SEU NÀSTIC A LA PRIMERA DIVISIÓ DE FUTBOL. EL COLOR GRANA ENVAEIX TOTS ELS RACONS I L'EQUIP DESFERMA AUTÈNTICA PASSIÓ.

El majestuós amfiteatre romà, l'impressionant aqüeducte també d'època romana més popularment conegut com el Pont del Diable; o la muralla que envolta el barri antic, continuen sent els grans símbols de Tarragona. Però alguna cosa ha canviat a la ciutat. El color grana, el color de l'emblemàtic Club Gimnàstic, del Nàstic com se'l coneix, envaeix tots els racons arran de l'ascens a la Primera Divisió de futbol: els balcons, amb multitud de banderes que pengen des de fa mesos; els carrers, per on els tarragonins llueixen orgullosos la samarreta oficial del primer equip tarragoní; els bars, que tenen com a protagonista gairebé exclusiva de les tertúlies l'actualitat de la plantilla.

Feia 56 anys que el Nàstic, ¡56!, no jugava a la Primera Divisió i només aquesta dada explica per si sola l'explosió de la febre nastiquera, de la marea grana, com ja es coneix la seva afició, que viu apassionadament cada partit de l'equip, jugui o no a Tarragona. Ni més ni menys que 5.000 aficionats, que es diu aviat, van acompanyar l'equip en la seva tornada a Primera i el van veure guanyar en el partit inaugural del campionat que es va jugar a l'Estadi Olímpic Lluís Companys de Montjuïc davant l'Espanyol (0-1).

La passió és tanta que abans de l'inici del campionat el club ha crescut fins als 11.000 socis (Tarragona té a l'actualitat 130.000 habitants) i fins i tot 2.000 persones s'han quedat sense carnet a causa del reduït aforament del Nou Estadi, on juga l'equip.

El que menys importa és el que acabi passant. El Nàstic es pren aquesta temporada a la denominada Lliga de les Estrelles, la més potent del món, com un premi a la seva excel·lent campanya passada, tot i que l'objectiu, d'entrada, és fer-se amb la permanència.

Per aconseguir-ho l'entitat tarragonina manté tota la seva estructura tècnica i al capdavant, l'entrenador gallec

Luis César Sampedro; i al terreny de joc continuen la meitat dels jugadors de l'ascens, amb futbolistes de la talla del veterà Antoni Pinilla, de 35 anys i un dels pocs que encara segueixen en actiu de l'equip que va aconseguir l'or als Jocs Olímpics de Barcelona'92.

El gran adéu serà el del president, Josep Maria Andreu, qui en la seva cinquena temporada al capdavant del Consell d'Administració del Nàstic, i després de dos ascensos en tres anys, deixarà el càrrec abans que acabi el 2006, amb el seu gran somni complert.

El club és modest –el seu pressupost, de 15 milions d'euros, és el més baix d'entre els 20 de la Primera Divisió– però tot i això el Nàstic tractarà de fer la guitza als grans equips com el Barça o el Reial Madrid. “La nostra il·lusió podrà amb tot”, vaticina Josep Maria Andreu.

Francesc Joan

Celebració del pas a primera divisió.

EL REFERENT DEL FUTBOL FEMENÍ

L'ESPANYOL DOMINA CATALUNYA I ESPANYA AMB UN EQUIP FARCIT DE TALENT I UN PROJECTE SÒLID, QUE TÉ COM A PREMI L'ACUMULACIÓ DE TÍTOLS I L'ALEGRIA EN UNA ENTITAT ACOSTUMADA AL PATIMENT.

En futbol masculí, la referència catalana i barcelonina és el FC Barcelona. El Barça acapara titulars i lluita sempre per títols, mentre que l'Espanyol es mou en la modèstia. La situació es capgira en el futbol femení. Les jugadores vestides de blanc-i-blau són el millor equip de Catalunya i Espanya amb un projecte sòlid i que aixeca copes com a premi a la feina ben feta. Un 7-1 contundent és el resultat que s'ha repetit en els dos últims duels entre periquites -nom amb què es coneix l'afició de l'Espanyol, i les blaugranes en una clara mostra de qui porta la veu cantant al país.

Tota la il·lusió acompanya ara l'estrena de l'Espanyol a la Champions League. Les blanc-i-blaves van endur-se el títol de la Superlliga en una última jornada d'infart en pugna amb el Sevilla. Enfrontar-se a les millors d'Europa és el premi a la lluita d'unes jugadores que van aixecar els títols de Lliga, Copa de la Reina i Copa de Catalunya. Enguany, la catalana ha estat la primera a caure, derrotant al Barça per 7-1.

Els èxits actuals de l'Espanyol són el resultat d'una trajectòria sòlida en l'última dècada. El futbol femení va fer una forta aposta a nivell organitzatiu amb el naixement de la Superlliga al 2001 per ajudar a la professionalització d'unes noies que havien de fer esforços sobrehumans per practicar el seu esport. L'entitat periquita i els seus colors blanc-i-blau van abocar-s'hi des de l'inici. La competició, a la qual el Barça es sumaria al segon any, ha crescut i entre els 13 participants n'hi ha 7 que compten amb equip a Primera Divisió masculina i a la Superlliga. La clau de l'èxit de l'Espanyol és el treball, primer de 'Titi' Camúñez i ara de Santi Fernández

RCD ESPANYOL

Les jugadores blanc-i-blaves són les millors d'Espanya.

a la banqueta, amb una plantilla farcida de qualitat i del suport d'Antonio Martín, tercer màxim accionista del club i clau per situar l'Espanyol de referent.

L'equip blanc-i-blau, molt sòlid, aprofita la capacitat per superar defenses d'Adriana i Sara, autores de 22 gols a la Superlliga, així com el talent de jugadores com Marta Cubí i Marta Torrejón, que té un germà a la plantilla del primer equip. A l'estiu, l'alegria ha estat completa amb el retorn de la referència en els últims anys, Raquel Cabezón, que havia marxat al Barça per discrepàncies internes amb els responsables de la secció. La presència de la capitana va sumar-se a la renovació d'Adriana, considerada millor davantera mundial i que comptava amb ofertes superiors d'Itàlia i els EUA. Elles gaudeixen d'un projecte consolidat i que té com a objectiu acostumar l'aficionat periquito a viure alegries en la lluita per títols.

Jordi Colomé

Propostes: Descobreix...

BCN, EL GRAN APARADOR

EL NOM DE BARCELONA ÉS PER SI MATEIX UN RECLAM TURÍSTIC ARREU DEL MÓN. I UN DELS MOLTS FACTORS DE L'ÈXIT ÉS L'OFERTA COMERCIAL, ÀMPLIA, DE QUALITAT I ADAPTADA A TOTS ELS GUSTOS I ESTILS. GRANS MARQUES DE MODA INTERNACIONALS ES BARREGEN AMB ALTRES DE DISSENY INNOVADOR I AMB UNA FORTA PROJECCIÓ. AIXÍ ÉS BARCELONA, CIUTAT DE COMPRES.

ABEL UBACH

Barcelona és un aparador per a dissenyadors novells que busquen projecció internacional.

La fama de Barcelona arreu del món és indiscutible. Si el 1992, i gràcies als Jocs Olímpics, la ciutat va assolir un merescut reconeixement internacional, el cert és que des d'aleshores Barcelona no ha deixat d'estar de moda en cap moment, i fins i tot ha anat incrementant el nombre de turistes any rere any. Fins a l'agost del 2006, l'increment va ser d'un 17% respecte a l'any anterior, amb un total de 4,4 milions de visitants només durant aquests vuit primers mesos, segons dades de Turisme de Barcelona. La ciutat comtal és un referent en diversos àmbits, com el disseny, l'urbanisme i l'arquitectura, l'oferta cultural i molts altres. Però els turistes també se senten atrets per la seva condició de "ciutat de compres", i especialment, per l'exuberant oferta d'articles de moda. En definitiva, Barcelona és un gran aparador comercial, que conjuga tradició i modernitat, marques pròpies i grans cadenes. Això la converteix en un centre de compres de gran projecció internacional.

El principal eix comercial de la ciutat (Ciutat Vella, Passeig de Gràcia, Rambla de Catalunya i l'Avinguda Diagonal) s'ha batejat amb el nom de Barcelona *Shopping Line*. És una zona llarguíssima (d'uns cinc quilòmetres) i molt integrada a la ciutat i la vida dels seus habitants. Així, tot passejant pels carrers i les zones més boniques de la ciutat, podreu fer les vostres compres en multitud de botigues de gran qualitat. I per fer-ho encara més fàcil, hi ha un bus especial, el Bus *Shopping Line*, que ofereix un recorregut especialment dissenyat per desplaçar-se pel centre de la ciutat i realitzar les compres amb tota comoditat. Amb la targeta *T-Shopping* es pot pujar i baixar de l'autobús tantes vegades com es vulgui durant el dia.

EL CENTRE I CIUTAT VELLA

A la Plaça de Catalunya i els seus voltants, baixant per les Rambles i estenent-se pel Raval i el Barri Gòtic, es concentren una gran quantitat de botigues i comerços. A la mateixa plaça hi trobem els grans magatzems d'El Corte Inglés i els centres comercials del Triangle i l'FNAC. Als carrers més propers, com Pelai o Portal de l'Àngel, hi ha un gran nombre de botigues de moda, des de botigues com Mango i Zara fins a comerços de menor projecció internacional però igualment molt apreciats pels barcelonins i pels turistes que els descobreixen, com la Merceria Santa Anna i tants altres. Al carrer d'Elisabets, l'empresa mallorquina de calçats Camper és una de les més conegudes, però el visitant també es podrà amb gairebé tota seguretat entre altres botigues que conformen la constel·lació de moda del Raval.

El Barri Gòtic, ple de carrerons que serpentejen, és una zona de petites botigues. La zona de la Plaça del Pi és famosa pel mercat artesanal de formatges, herbes i mel, i pels carrers dels voltants sovintegen les galeries d'art i els antiquaris. I si aneu cap a la Ribera, al costat hi trobareu el Born, un barri considerat per molts com el Soho barceloní, amb restaurants i botigues de disseny amb les últimes tendències. Algunes d'elles venen roba de joves dissenyadors de moda desconeguts, un fenomen molt característic de Barcelona. La capitalitat de la ciutat com a referent en disseny de tot tipus ha arribat a la moda des de fa uns anys, i això fa que aquests nous dissenyadors (Naifa, Agua del Carmen, Menchen Tomàs, Anna Povo, etc.) creïn peces gairebé úniques a preus moderats. Per això molts clients compren aquí amb la satisfacció de saber que es vestiran amb un estil únic. Al barri de Gràcia, més al Nord, també es poden trobar algunes d'aquestes tendes de creació pròpia: Ramon Marquina, Rebeca Damasco, i moltes altres.

Hi ha diverses marques de roba catalana, barcelonina, que han traspasat fronteres, i potser Custo Barcelona podria ser-ne un dels símbols. La botiga del carrer de Ferran, prop de la Plaça de Sant Jaume, atreu cada dia un gran nombre de visitants, tant turistes com barcelonins.

EL BORN ÉS UN BARRI CONSIDERAT PER MOLTS COM EL SOHO BARCELONÍ, AMB RESTAURANTS I BOTIGUES DE DISSENY AMB LES ÚLTIMES TENDÈNCIES. ALGUNES D'ELLES VENEN ROBA DE JOVES DISSENYADORS DE MODA DESCONEGUTS, UN FENOMEN MOLT CARACTERÍSTIC DE BARCELONA

Hi ha diverses marques de roba catalana, barcelonina, que han traspasat fronteres.

ABEL UBACH

PASSEIG DE GRÀCIA I DIAGONAL

Per als qui busquin botigues sofisticades i grans firmes internacionals, el Passeig de Gràcia i la Rambla de Catalunya són els llocs adequats. D'Armani a Loewe, passant per Vogue, Hugo Boss, Louis Vuitton o Mandarina Duck, sense oblidar altres modistes catalans i espanyols de renom, com Adolfo Domínguez, Armand Basi, Josep Font, Antoni Miró, Roberto Verino o Pedro del Hierro. Aquí també es troba Vinçon, una botiga d'articles de decoració i d'objectes per a la llar que simbolitza la sofisticació barcelonina en el camp del disseny. Al final del Passeig de Gràcia, comparat per molts amb la Cinquena Avinguda de Nova York o amb els Camps Elisis de París, la Diagonal també ofereix al visitant una bona oferta de comerços, botigues i serveis, sobretot al llarg del tram que va des d'aquí fins a la Plaça de Francesc Macià, tot i que una mica més enllà, a l'alçada del carrer de Numància, es troba un altre centre comercial, l'Illa Diagonal. Es diu així perquè ocupa tota una illa sencera i agrupa més de cent botigues. Com tota la ciutat, és un indret perfecte per triar i remenar.

Abel Ubach

Tax Free per a turistes

Si residiu fora de la Unió Europea, teniu dret a la devolució del 16% de l'IVA, impost que es paga al realitzar les compres, sempre per quantitats superiors a 90 euros. Heu de sol·licitar el vostre xec *Tax Free* a la botiga i després declarar-lo a la duana, on us abonaran l'import corresponent.

Propostes: Visita... Priorat

L'ÈXIT TRANQUIL

EL PRIORAT ESTÀ ADQUIRINT FAMA A TOT EL MÓN PER LA QUALITAT CADA COP MÉS RECONEGUDA DELS SEUS VINS. PERÒ LA COMARCA NO HA PERDUT LA CALMA I ELS POBLETS, DELMATS PER LA CRISI DEL SEGLE PASSAT, CONSERVEN ENCARA HÀBITS RURALS QUE SEMBLAVEN PERDUTS.

El segle XX va convertir la comarca del Priorat en una mena de germaneta dels pobres, en la mare de totes les crisis, en terra d'emigració cap a la gran ciutat. En un segle, va perdre gairebé la meitat de la població i encara avui en els 23 municipis que conformen la comarca hi viuen una mica menys de 10 mil habitants. No és cap error d'impremta: 10 mil persones repartides entre 23 pobles.

El Priorat continua sent, avui dia, una zona rural, de pobles petits i de població migrada. Però, malgrat això, i des de fa quinze anys, també ha començat a ser la nineta dels ulls dels entesos en vins de tot el món. Hi ha crítics als Estats Units que no dubten a afirmar allò que els autòctons no s'han cansat de repetir mai: al

El poblet de Siurana és una de les postals més belles de Catalunya.

XAVIER VAQUE / CONSELL COMARCAL DEL PRIORAT

La Serra del Montsant, un entorn privilegiat i ben conservat.

Priorat s'hi fan alguns dels millors vins del món, a l'altura dels grans caldos francesos. Encara més, la del Priorat ha estat una revolució vinícola en tota regla que, en bona mesura, ha liderat l'autèntica transformació que, d'uns anys cap aquí, experimenten els vins catalans i els espanyols.

El vi s'ha convertit en el principal motor de l'economia, amb estadístiques que no poden deixar de sorprendre. La comarca (on hi ha dues denominacions d'origen vinícoles: Priorat i Montsant) ha passat, en menys de deu anys, de tenir una desena de cellers a acollir-ne més d'un centenar. Entre els vinaters que s'han instal·lat als diferents pobles n'hi ha de La Rioja, del Penedès, de francesos, de la família Osborne i de l'imperi Codorniu. Entre els nouvinguts per obra del vi i amb celler propi, hi ha els cantautors Lluís Llach i Joan Manuel Serrat, i fins i tot l'actor francès Gerard Dépardieu, soci d'un celler que du per nom, i no s'ho perdin, 'El tros del padrí'.

I ha succeït que, a través de la celebritat vinícola a escala internacional, la comarca del Priorat ha començat a ser més coneguda. S'hi apropen els turistes, i a poc a poc els prioratins basteixen negocis i cases de pagès pensades, molt especialment, per als viatgers amants dels vins, de la cultura i del paisatge. Perquè un segle de crisi –on al Priorat gairebé tot progrés econòmic passava de llarg– ha acabat per deixar, paradoxalment, un entorn força ben conservat, amb la Serra del Montsant com a torre de guaita privilegiada i respectada. D'uns

anys cap aquí, fins i tot les institucions impulsen la redacció del que es coneix com a 'Carta del paisatge', un document que hauria d'establir com s'ha de conservar el paisatge prioratí, què s'hi pot fer i què no, de manera que, en quatre dies, no es perdi la bellesa acumulada al llarg d'uns quants segles.

Però que ningú no s'imagini, des de la distància, una comarca plena a vessar. No és això. Encara que ara s'hi apropin més turistes, hi hagi gent que triï la comarca per viure-hi i hi hagi joves que (gràcies a la vinya) tornen als pobles, al Priorat tot conserva encara un cert ritme assossegat. Els pobles són petits (Falset, la capital, és el més gran i no arriba als 3.000 veïns) i n'hi ha algun que, com tota la vida, encara fa anar el pregoner amunt i avall amb el cornetí. S'han obert vinateries i restaurants de primer ordre a moltes poblacions, això és veritat, però en la comarca sencera encara no hi ha ni una gran superfície comercial ni un sol semàfor (i que consti que ara n'hi ha un, però és provisional).

I caldria afegir que el poblet de Siurana, una de les postals més belles de Catalunya, publicada una infinitat de vegades, continua com sempre: espectacular, arrapat dalt de la muntanya. Amb les casetes de pedra, l'esglésieta romànica, la desena d'habitants, la infinitat de llegendes medievals. Però, això sí, amb una carretera –asfaltada a final del segle XX– que permet que pujar a Siurana no sigui ja com enfilarse al Kilimanjaro. Tot i que Siurana sigui el paradís dels escaladors i, per arrapar-se a les seves roques, hi facin cap esportistes de tot el món.

Segons crítics dels Estats Units, al Priorat s'hi fan alguns dels millors vins del món.

Allò que, afortunadament, no segueix igual és la cartoixa d'Escaladei, des d'on el prior guiava la vida quotidiana fins al punt que la comarca pren el seu nom: Priorat. A Escaladei hi ha els orígens d'aquesta terra, però el 1835, els desesperats pobladors del Priorat hi van calar foc i des de llavors, només hi havia un escampall de ruïnes. Avui dia ha estat, en part, rehabilitada i restaurada i, fins i tot, el visitant pot entrar dins d'una cel·la per veure com vivien els monjos que, de fet, van relançar el conreu del vi a la zona. La cartoixa d'Escaladei, com tot el Priorat, també està en reconstrucció. N'és un dels símbols.

Toni Orensanz

UN VI CADA DIA MÉS PREUAT

El cultiu de la vinya va ser introduït pels monjos cartoixans de l'Orde de Sant Bru quan l'any 1162 el rei Alfons I El Cast els va demanar que s'instal·lessin a la comarca reconquerida del valiat de Siurana. La fundació de la Cartoixa d'Scala Dei, als peus del Montsant, va fer que set pobles estiguessin sotmesos al domini feudal del prior de l'abadia i que la comarca comencés a ser coneguda com a Priorat. Els monjos es van ocupar de la plantació de la vinya, la millora del cultiu i l'elaboració de vins, que van cobrar fama i reconeixement públic com a VINS DEL PRIORAT. L'aparició de la fil·loxera a principis de segle va provocar la replantació de la vinya amb peus americans.

Actualment aquesta varietat només es troba a les vinyes velles i la que predomina és la R-110. La composició varietal de la vinya va combinar les seves proporcions, i avui és majoritària la Carinyena, seguida molt de prop per la Garnatxa Negra. Des de fa ja bastants anys, s'han realitzat plantacions de Cabernet Sauvignon amb molt bons resultats, la qual cosa ha portat el Consell Regulador a sol·licitar la seva inclusió dins de les varietats autoritzades, com també s'ha donat el cas últimament amb el Merlot i el Syrah.

A causa de la importància que està aconseguint últimament la denominació d'origen, s'estan recuperant antigues vinyes que s'havien deixat de treballar. Les plantacions actuals es realitzen generalment en sòls replantats que permeten el treball mecànic. Han aparegut cultius emparrats a dos i tres fils que milloren la producció en algunes varietats. Els vins elaborats són majoritàriament negres, encara que hi ha un 10% de vins blancs i una petita quantitat d'elaboracions de rosat.

La zona vitícola de la Denominació d'Origen Priorat està situada a la part central de la província de Tarragona, comarca del Priorat, en una depressió causada pel desdoblament de la Serra del Montsant en la seva part meridional. El cultiu de la vinya està distribuït en altituds que van des dels 100 fins als 700 metres sobre el nivell del mar.

La qualitat del vi del Priorat ve donada en gran mesura per les característiques geològiques del sòl. El clima és de tipus mediterrani: emparat, amb vents secs predominantment del quadrant nord-est; la temperatura mitjana anual és de 15 °C. La pluviometria mitjana anual se situa en els 600 mil·límetres. Valors molt elevats d'insolació juntament amb un clima sec i una escassa pluviometria estival creen les condicions adequades per a una maduració d'elevat tenor glucomètric. Durant els últims temps s'estan realitzant replantacions en terrenys abancalats que permeten la mecanització del cultiu.

La variabilitat dels factors que determinen el clima i el baix risc de malalties durant l'època de maduració, fan que la verema sigui molt prolongada, ja que comença per Bellmunt del Priorat i el Lloar a meitat de setembre i acaba a la Morera de Montsant i Porrera a meitat d'octubre.

A Escaladei hi ha els orígens del Priorat.

Propostes: Tasta...

LA RUTA DEL MAR

ELS PRODUCTES DEL MAR FORMEN TAMBÉ PART DE LA CUINA CATALANA I SÓN LA BASE DE LA DIETA TRADICIONAL DELS CATALANS. CATALUNYA, COM A PAÍS DE CULTURA MARINERA, SEMPRE HA APROFITAT ELS RECURSOS DE LA MEDITERRÀNIA. PORTS DE PESCADORS I LLOTGES DE PEIX AMB CONFRARIES PRÒPIES CONFIGUREN UN ITINERARI ATRACTIU I ACOLORIT QUE PERMET RECONÈIXER O DESCOBRIR LES ESPÈCIES DE PEIX FRESC AUTÒCTONES I EMBLEMÀTIQUES DEL LITORAL MEDITERRANI I VISITAR, A LA VEGADA, ELS POBLES DE COSTA MÉS PINTORESCOS DE CATALUNYA.

TERRES DE L'EBRE

Les Cases d'Alcanar destaquen per la llarga tradició pesquera. Pintades de colors, les embarcacions de pesca són part del paisatge de les Cases, com també ho són

la façana marítima, la subhasta i la gran oferta de restaurants a primera línia de mar. A tocar de les Cases d'Alcanar hi ha el delta de l'Ebre, el principal centre de recol·lecció de marisc del país, on és ben fàcil trobar musclos, tellerines i ostres. Fruit d'aquesta producció són les Jornades Gastronòmiques de l'Ostró del Delta. Menció a part mereix la llotja de Sant Carles de la Ràpita, on els pescadors de les barques d'arrossegament s'afanyen a descarregar les caixes amb la pesca de la jornada. Seguint el recorregut costa amunt, val la pena aturar-se a l'Ampolla i a l'Ametlla de Mar.

L'agitada vida al moll de pescadors de l'Ametlla i els plats mariners que se serveixen als restaurants són el millor certificat de l'autenticitat de l'ànima marinera de la vila. També cal destacar les Jornades Gastronòmiques de la Tonyina que es fan a l'Hospitalet de l'Infant i l'excel·lent qualitat del llagostí que es pot degustar als restaurants o comprar acabat de sortir de la llotja.

COSTA DAURADA

Més al nord, amb una façana marítima ben pintoresca, hi ha Cambrils i als voltants del gran port de Tarragona, el Serrallo, el barri de pescadors per excel·lència de la ciutat, ple de tasques i restaurants on es pot tastar la millor cuina marinera cuinada amb peix fresc. Hi ha poblacions que, tot i no tenir port, viuen de cara al mar, com el Vendrell, on la gastronomia és més pròpia de la costa que de la terra endins.

Els eriçons de mar es mengen als mesos de febrer i març en diverses poblacions de la costa catalana.

COSTA DEL GARRAF

Vilanova i la Geltrú, i Sitges són les úniques localitats del Garraf que tenen confraria de pescadors. A primera hora del matí arriben al port de Vilanova les barques d'encerclament, carregades de peix blau (sardines, seitó o verat), un tipus de peix amb marca de qualitat. Durant la nit, han estat pescant i han d'arribar a port abans de les vuit, hora de començar la primera subhasta del dia. A partir de les tres de la tarda tornen a port les barques d'arrossegament, amb el peix ben classificat; per veure-les arribar, el millor és situar-se al moll de ponent. Tot seguit es recomana visitar el Museu de Curiositats Marineres Roig i Toqués.

COSTA BRAVA

La gamba de Palamós, les garotes de Palafrugell, les anxoves de l'Escala o el peix de roca de Begur... són molts dels productes del mar que han donat renom a diverses localitats de la Costa Brava. Recorrent la comarca de la Selva, hi ha port de pescadors a Blanes, Lloret de Mar i Tossa de Mar. Ja al Baix Empordà hi ha Sant Feliu de Guíxols, l'Estartit i Palamós, on després de la descàrrega del peix –a partir de dos quarts de cinc de la tarda– comença la subhasta i, al port, les peixateries munten les seves pintoresques parades. No es pot marxar de la vila sense tastar la gamba de Palamós en algun dels restaurants del poble o durant les Jornades Gastronòmiques de la Gamba de Palamós, i visitar el Museu de la Pesca. Sense moure's del Baix Empordà és possible tastar les garotes de gener a març (a Palafrugell), el peix de roca (a Begur, on se celebren les Jornades Gastronòmiques del Peix de Roca, de mitjan abril a mitjan juny), el peix blau (a Sant Feliu de Guíxols, Castell-Platja d'Aro i Santa Cristina d'Aro, on s'organitza La Cuina del Peix Blau Ganxó de mitjan maig a mitjan juny) o l'escamarlà (a Calonge-Sant Antoni). Per acabar, l'Alt Empordà també ofereix, als ports de l'Escala, Roses, Cadaqués, el Port de la Selva i Llançà, estampes de localitats amb llarga tradició pesquera. Els avantpassats dels actuals empordanesos hi varen deixar l'art de salar el peix, com les anxoves de l'Escala.

LES SUBHASTES

Actualment, als ports catalans, la subhasta cantada ha estat substituïda per marcadors electrònics que mostren com els preus dels lots de peix davallen a gran velocitat. Els peixaters i els majoristes s'afanyen a pitjar els botons del comandament a distància per adquirir el lot desitjat al preu que en aquell moment es veu a la pantalla. Els horaris de les diferents llotges de Catalunya és gairebé idèntic. La subhasta del peix blau acostuma a ser cap a les vuit del matí. A la tarda té lloc entre les tres (a l'Escala) i quarts de quatre (a Palamós). Això sí, els caps de setmana les llotges estan tancades.

Les gambes es venen fresques o congelades.

TURISME I COMERÇ

El port d'Arenys de Mar.

CONSORCI COSTA DEL MARESME

CONFRARIES I LLOTGES

Barcelona i Badalona són les dues localitats del Barcelonès que tenen port i confraria de pescadors. Molt a prop, a la costa del Maresme, hi ha set ports més, tots ells de gran tradició i molt agradables de visitar: Montgat, Mataró, Arenys de Mar, Sant Pol de Mar, Calella, Pineda de Mar i Malgrat de Mar. Les llotges que hi ha a cadascuna d'aquestes localitats certifiquen que s'hi pot menjar peix fresc tots els dies de l'any.

La proposta gastronòmica de Marta Carnicero

FER EL VERMUT

Ara que hem deixat enrere les vacances, pot semblar que el costum tan nostrat de fer el vermut ha perdut el seu al·licient. Els dies llargs i sense presses resten colgats sota un turó de fulles seques, junt amb aquella indulgència que, després de l'àpat, deixava davallar la dolça boira de la son, com una teranyina d'històries impossibles murmurades a cau d'orella.

Per bé que el clima i la vida despreocupada de l'estiu afavoreixen els retrobaments al voltant d'una taula, cal recordar que, per sort, ja ens trobem a l'inici de la temporada del marisc. I, al meu parer, davant d'una matèria primera d'innegable qualitat, no cal buscar cap excusa per embarcar-nos en l'aventura de preparar un aperitiu memorable.

S'ha escrit molt sobre la manera més adient de tractar el marisc. Josep Pla, que afirmava amb convicció que l'èxit dels crustacis es deu fonamentalment al fet que no tenen espines, era partidari de la cuina a la brasa, mai a la planxa, "perquè el torrat de la clova contribueix d'una manera decisiva a exaltar el gust de la seva substància". Res a dir. D'altra banda, es declarava enemic de l'ús de la llimona amb una afirmació contundent: "si el peix és fresc, no us hi poseu mai llimona, sempre que el vostre pensament sigui menjar peix". No sense cert temor m'atreveixo a dir que, segons la meua opinió, unes gotes del seu suc –sempre amb mesura– no hi poden fer pas mal, ans al contrari. És cert, però, que la cuina del marisc ha de ser una cuina honrada, que no n'emmascari els sabors purs. Cal, doncs, disposar d'una matèria primera fresquíssima i respectar-la al màxim, partint de procediments simples, coccions curtes, poques floritures i un limitat nombre de condiments.

La dita popular, a casa nostra, estableix que el marisc s'ha de menjar en els mesos que duen la lletra 'r' al seu nom. Agafem doncs, el cistell, i dirigim-nos al nostre peixater de confiança (això és bàsic, si no estem perduts) per proveir-nos d'una bona matèria primera. No es tracta de fer frontollar el pressupost, tot i que un petit esforç es veurà del tot recompensat: en un àpat especial com el que preparem seria desitjable omplir la taula de varietat, encara que fos en racions petites.

Els proposo començar amb uns escamarlanets com els prepara en Quim Marquès al Suquet de l'Almirall, a la Barceloneta: saltats en oli de confitar ceba,

acompanyats d'aquesta mateixa ceba confitada i flamejats amb un bon raig de whisky. Tot seguit, unes tellerines, simplement saltades amb oli d'oliva, un toc d'all i un punt de picant, o bé unes escopinyes obertes al vapor, amb unes gotes de suc de llimona. També farien bon paper les gambes roges –d'aquelles de cap lilós, curull de suc savorosos– passades per la planxa i acompanyades d'una vinagreta acolorida –un mosaic de bocins minúsculs de pastanaga, ceba i pebrot verd, un raig generós d'oli d'oliva extra verge i un pensament de vinagre agredolç–. Per acabar, una especialitat de Casa Leopoldo, el clàssic de la restauració barcelonina amagat al cor del Raval: calamarsets i cloïsses a la planxa, senzillament amanits amb sal, pebre, oli d'oliva extra verge i julivert picat.

Si l'ocasió s'ho val i la butxaca ho permet, també podem servir unes ostres. Vives, amb unes gotes de suc de llimona, com una onada de mar iodat directa al paladar. O, a principis d'any, unes garroines, la menja crua de temporada que embogia Dalí i ens acosta a la manera de fer japonesa. O potser, si en trobem, unes esparidenyes acabades de sortir de l'aigua. Sigui quina sigui l'elecció, l'important és trobar l'excusa per gaudir dels plaers de la gastronomia en la millor companyia possible. Els millors moments són, tot sovint, els compartits al voltant d'una taula.

Marta Carnicero triant el marisc.

L'ORGANITZACIÓ POLÍTICA

D'acord amb la Constitució espanyola, l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 constitueix la normativa bàsica. Estableix una autonomia legislativa i competències executives. La Generalitat de Catalunya és la institució política que integra el Parlament, el Govern i també el president, màxima autoritat catalana i representant de l'Estat a Catalunya.

LLENGUA I CULTURA

Catalunya ha donat figures importants en arts, humanitats i investigació científica. La llengua pròpia, el català, és oficial al costat de la llengua oficial a tot l'Estat, el castellà. D'acord amb l'Estatut aprovat per les Corts espanyoles, la Generalitat promou la llengua pròpia, perseguida en bona part dels darrers tres segles, alhora que equipara en drets les dues llengües. El català, parlat pel 75% de la població, té una gran vitalitat literària —tant en els 10.000 llibres anuals com en la traducció a altres llengües— i a Internet, on té un domini propi.

HISTÒRIA

Habitada ja en època prehistòrica, grecs, fenicis i cartaginesos influeixen en els ibers. El segle I aC, Roma s'hi imposa, amb capital provincial a Tarraco. Després de l'etapa visigoda, el 714 hi ha la penetració arabomusulmana, per bé que el territori és progressivament conquerit pels francs. Els comtats de la Marca Hispànica acaben, però, esdevenint sobirans. El segle XII aquest territori en constant expansió es comença a anomenar Catalunya.

La unió matrimonial del comte Ramon Berenguer IV amb la filla del rei d'Aragó, el 1137, dona lloc a la Corona d'Aragó i a la continuació de l'expansió, sobretot amb Jaume I, al sud i a la Mediterrània. Es configura un sistema polític pactista en la Diputació del General a finals del XIII (Generalitat). El 1469, el matrimoni del rei Ferran II d'Aragó amb Isabel de Castella crea la monarquia hispànica, tot i que Catalunya manté la condició d'estat amb institucions, constitucions i drets propis. Al final de la guerra de Successió (un conflicte europeu), Barcelona es rendeix a les tropes dels Borbons l'11 de setembre de 1714. El nou rei, Felip V, instaura un sistema absolutista, substitueix la llengua catalana pel castellà en l'àmbit públic i liquida les institucions i el sistema constitucional propis.

El segle XIX, Catalunya esdevé la regió més industrialitzada i s'inicia la revifalla de la cultura i la llengua catalanes. El 1924 recupera un petit gest d'autogovern, la Mancomunitat, abolit per la dictadura del general Primo de Rivera (1923). La República (1931) torna a donar autonomia a Catalunya amb un nou Estatut que instaura la Generalitat, i s'inicia un procés de recuperació de la normalitat democràtica i cultural.

El 1936 esclata la Guerra Civil espanyola. El 1939 Catalunya és ocupada per l'exèrcit del general Franco i la dictadura comporta exili, mort i repressió. Suprimeix l'Estatut i prohibeix l'ús públic del català. Amb la mort de Franco (1975), evoluciona cap a un estat democràtic i autònom, definit a la Constitució de 1978. El 1977 es restableix de manera provisional la Generalitat, en la persona del president exiliat, Josep Tarradellas. El 1979 s'aprova l'Estatut català, que restableix l'autogovern. El 1986 Espanya s'integra dins la UE. Del 1980 al 2003, el president de la Generalitat ha estat Jordi Pujol, a qui ha succeït Pasqual Maragall. El 2006 Catalunya ha reformat l'Estatut per ampliar-ne les competències.

Per a més informació: www.gencat.cat

TERRITORI I POBLACIÓ

Superfície: 31.895 km²
Habitants (nombre): 6.704.146

MACROMAGNITUDS

PIB (milions EUR): 152.704
PIB per Càpita (EUR): 22.013
Renda familiar bruta per càpita (EUR): 16.370
Producte Interior Brut (%variació anual): 2%

EMPRESA I UNIVERSITATS

Nombre d'empreses: 543.719
Creació de societats mercantils: 3,7%
Nombre anual d'estudiants ERASMUS
Catalunya 03: 4.300
Espanya 03: 25.000
%CAT/UE: 144.000

COMERÇ EXTERIOR

Exportacions (milions d'EUR)
Catalunya 03: 37.278
Espanya 03: 137.815
UE 03: 972.920
Importacions (milions d'EUR)
Catalunya 03: 53.697
Espanya 03: 184.095
UE 03: 987.730

INVERSIONS

Inversions estrangeres (milions d'EUR)
Catalunya 03: 1.444
Espanya 03: 16.641
%CAT/ESP: 8,7
Inversions a l'exterior (milions d'EUR)
Catalunya 03: 3.643
Espanya 03: 24.341
%CAT/UE: 15

www.llull.cat

CANADA
Toronto
MEXIC
Guadalajara
Mèxic D.F.
ESTATS UNITS
Bethesda, MD
Cambridge, MA
Chicago, IL
Los Angeles, CA
Massachusetts
Nova York, NY
Santa Bàrbara, CA
Urbana, IL
Washington DC

ARGENTINA
Buenos Aires
La Plata
Mendoza
Paraná
Pergamino
Rosario
Santa Fe
Venado Tuerto
BRASIL
São Paulo
XILE
Santiago
Viña del Mar

COSTA RICA
San José
CUBA
L'Havana
EQUADOR
Guayaquil
Quito
PARAGUAI
Asunción
URUGUAI
Montevideo

ALEMANYA
Berlin
Bielefeld
Bochum
Braunschweig
Bremen
Frankfurt
Friburg
Göttingen
Halle
Hamburg
Hildesheim
Kiel
Colònia
Constança
Mannheim
Marburg
Munic
Münster
Saarbrücken
Siegen
Stuttgart
Tübingen
AUSTRIA
Viena
BELGICA
Brussel·les

ESLOVÈNIA
Ljubljana
ESPANYA
Madrid
Pamplona
Sant Sebastià
Salamanca
Sevilla
Vitòria
Saragossa
FINLANDIA
Hèlsinki
FRANCA
Aix-en-Provence
Dunkerque
Grenoble
Lille
Lió
Lorient
Marsella
Mèaudre
Paris
Reims
Rennes
Saint Denis
Saint-Etienne
Tolosa

HOLANDA
Amsterdam
Utrecht
HONGRIA
Budapest
IRLANDA
Cork
ITALIA
Bologna
Fiorença
Fisciano
Milà
Nàpols
Pisa
Roma
Sàsser
Trento
Trieste
Venècia
ESTONIA
Tartu

LUXEMBURG
Luxemburg
POLONIA
Cracòvia
Poznan
Varsòvia
PORTUGAL
Lisboa
CROACIA
Zadar

REGNE UNIT
Birmingham
Bristol
Cardiff
Durham
Edimburg
Exeter
Glasgow
Lancaster
Leeds
Liverpool
Londres
Manchester
Newcastle
Oxford
Sheffield
Swansea
Wolverhampton
Zuric

REPÚBLICA TXECA
Brno
Olomouc
ROMANIA
Bucarest
RUSSIA
Moscou
Sant Petersburg
SERBIA I MONTENEGRO
Belgrad
SUECIA
Estocolm
SUÏSSA
Basilea
Birsfelden
Friburg
Köniz
Lausana
Wettingen

Aprendre català al món a més de 160 centres nous lectorats

institut ramon llull

/ diputació 279 planta baixa / E-08007 Barcelona / tel. (+34) 93 467 8000 / fax (+34) 93 467 8006 / iri@llull.cat /